

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ**

КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

«ФІНАНСОВЕ ПРАВО»

**Навчальний посібник
для практичних занять та самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти
напряму підготовки 6. 030508 «Фінанси і кредит»,
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр**

Полтава 2017

Фінансове право. Навчальний посібник для практичних занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти напряму підготовки 6. 030508 «Фінанси і кредит», освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр. / Укладачі: к.е.н., доцент Капаєва Л.М., к.е.н., доцент Галінська Т.С. – Полтава : Полтавська державна аграрна академія, 2017. – 83 с.

Загальна редакція та підготовка до випуску:

Капаєва Л. М., професор кафедри фінансів і кредиту, к.е.н., доцент

Рецензент: Тютюнник С. В. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри організації обліку та аудиту

Методичні рекомендації обговорені і схвалені на засіданні кафедри фінансів і кредиту «28» серпня 2017 р., протокол № 25.

Методичні рекомендації та тематика курсових робіт схвалено науково-методичною радою спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» «29» серпня 2017 р. протокол №1.

ВСТУП

Мета навчальної дисципліни: формування системи теоретичних і практичних знань у галузі фінансового права як окремої ланки правознавства, про законодавчі та інші нормативно-правові акти, що стосуються сфери суспільних відносин.

Завдання навчальної дисципліни: вивчення теорії фінансового права; набуття вмінь аналізу практики застосування фінансового законодавства, законодавчого регулювання захисту прав громадян, підприємств, держави та інших суб'єктів фінансових відносин.

Компетентність:

знання:

- природи фінансового права;
- роль фінансового права в макро- та мікроекономічному середовищі, сутність;
- взаємозв'язок бюджетного, податкового, валютного законодавства;
- основні нормативні та законодавчі акти регулювання фінансових взаємовідносин з позиції фінансового права.

вміння:

- користуватись законодавчими актами, нормативними документами, які стосується фінансового права;
- професійно опрацьовувати загальні положення законодавчих актів;
- виявляти й аналізувати об'єктивні закономірності в розвитку законодавства, яке регулює фінансові відносини;
- орієнтуватися в проблемах сучасної теорії фінансового права, порівнювати альтернативні теоретичні підходи та приймати самостійно виважені рішення з реалізації актуальних господарських задач на практиці.

1. ПРОГРАМА КУРСУ

Тема 1. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ

Фінанси як економічна, юридична, історична і вартісна категорія. Етимологія категорії "фінанси". Державні фінанси. Матеріальний зміст фінансів: централізовані і децентралізовані фонди коштів.

Фінансова діяльність держави як предмет дослідження фінансового права. Фінансова діяльність, її об'єкт та інструмент. Економічний та правовий характер фінансової діяльності держави. Принципи і методи фінансової діяльності держави. Загальноправові та галузеві принципи фінансової діяльності. Методи фінансової діяльності. Методи формування фондів коштів: обов'язковий, добровільний. Методи розподілу грошових коштів: фінансування, дотації, субсидії, субвенції, кредитування. Методи використання фінансових ресурсів. Метод фінансового контролю.

Фінансова система України та її складові. Фінансова ланка. Організаційний аспект та матеріальне вираження фінансової системи. Фінансова система України, та характеристика її окремих ланок: державного бюджету, місцевих фінансів, фінансів державних підприємств, державних позабюджетних фондів, кредиту.

Система і правове положення органів влади, що здійснюють фінансову діяльність держави. Правове становище та функції органів державної влади у сфері фінансової діяльності держави. Органи загальної компетенції: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України. Органи особливої компетенції: Міністерство фінансів України, Державне казначейство, Державна податкова служба України, Державна контрольно-ревізійна служба України, Національний банк України та інші.

Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері фінансової діяльності

Тема 2. ПРЕДМЕТ, МЕТОД, ДЖЕРЕЛА ТА СИСТЕМА ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Предмет фінансового права та методи фінансово-правового регулювання. Поняття фінансового права. Сутність фінансового права, як галузі публічного права. Предмет фінансового права та його ознаки. Характеристика фінансових відносин, що є предметом фінансового права. Поняття методу правового регулювання та його особливості в фінансовому праві.

Фінансове право в системі права України. Взаємозв'язок фінансового права з конституційним, адміністративним, цивільним, господарським правом. Поєднання фінансового права з кримінальним, трудовим та пенсійним правом.

Система та джерела фінансового права. Загальна та особлива частина фінансового права. Джерело фінансового права. Фінансове законодавство. Фінансово-правові акти та їх класифікація за юридичними властивостями; за органами, що їх видають. Коротка характеристика основних джерел

фінансового права. Систематизація законодавства, його мета та способи.

Фінансове право та наука фінансового права. Сутність науки фінансового права, його предмет, особливості, функції. Система науки фінансового права. Зміст науки фінансового права. Фінансово-правові категорії.

Фінансово-правові норми: зміст, особливості та види. Етимологія категорії "норма". Сутність фінансово-правової норми. Загальні риси фінансово-правових норм. Особливості фінансово-правових норм. Компоненти норми фінансового права: гіпотеза, диспозиція, санкція. Класифікація фінансово-правових норм: в залежності від характеру впливу на учасників фінансових відносин; в залежності від змісту; за дією в часі.

Фінансово-правові відносини: зміст та особливості. Ознаки фінансових правовідносин. Характер та матеріальний зміст фінансових правовідносин. Структура фінансових правовідносин: суб'єкти, об'єкт, зміст. Правосуб'єктність: правоздатність, дієздатність. Суб'єктивне право та суб'єктивний обов'язок. Основні типи зв'язку між юридичними правами та обов'язками. Класифікація фінансових правовідносин за матеріальним змістом, за характером фінансово-правових норм. Юридичний факт та його зміст: дії, події, акти, вчинки.

Тема 3. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Суть і призначення фінансового контролю. Предмет фінансового контролю. Значення фінансового контролю. Фінансова дисципліна. Фінансове правопорушення. Принципи фінансового контролю.

Форми та методи фінансового контролю. Форми фінансового контролю в залежності від часу здійснення; залежно від характеру взаємовідносин і суб'єкта контролю; за формами проведення; залежно від цільової спрямованості; залежно від місця здійснення. Методи фінансового контролю: спостереження, перевірка, обслідування, аналіз, ревізія. Види перевірок. Види ревізій за змістом, за організаційною ознакою, за обслідуваним періодом, за обсягом ревізуємої діяльності.

Організація та органи проведення фінансового контролю. Види фінансового контролю в залежності від суб'єктів, що його здійснюють. Види державного фінансового контролю. Контрольні повноваження Верховної Ради України, парламентських комітетів, Рахункової палати України, Президента України, Міністерства фінансів України, Державної контрольно-ревізійної служби України, Державного казначейства України, Державної податкової служби України. Аудит: сутність, види. Обов'язковий аудит.

Тема 4. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ДЕРЖАВНИХ І МІСЦЕВИХ ФОНДІВ КОШТІВ

БЮДЖЕТНЕ ПРАВО І БЮДЖЕТНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНИ

Поняття і роль бюджету. Етимологія поняття "бюджет". Бюджет в економічному розумінні. Основне джерело формування бюджету. Бюджет за

формою прояву та за матеріальним змістом. Юридичне значення бюджету. Склад бюджетних актів. Функції бюджету. Політичне значення бюджету. Взаємозв'язок бюджету з економікою.

Бюджетне право та бюджеті правовідносини. Предмет бюджетного права. Специфічні риси бюджетного права. Суб'єкти бюджетних правовідносин. Бюджетне законодавство. Бюджетно-правові норми. Класифікація бюджетно-правових норм за змістом, за часом дії. Джерела бюджетного права. Класифікація бюджетних документів.

Бюджетний устрій та бюджетна система України. Фактори, що впливають на бюджетний устрій. Види бюджетів. Поняття та склад зведеного бюджету України. Принципи побудови бюджетної системи України.

Бюджетна класифікація. Складові бюджетної класифікації. Сутність та склад доходів бюджету. Сутність та склад видатків бюджетів. Таємні видатки. Класифікація фінансування бюджету та боргу. Загальний та спеціальний фонди бюджету. Особливості спеціального фонду. Резервний фонд. Дефіцит бюджету. Причини виникнення дефіциту. Законодавче регламентування дефіциту бюджету. Профіцит бюджету.

БЮДЖЕТНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ДЕРЖАВИ

Поняття бюджетних повноважень. Зміст інституту та види бюджетних повноважень. Рівні та групи бюджетних прав. Учасники бюджетного процесу. Бюджетні повноваження Президента України, Верховної Ради України та місцевих органів самоврядування, Комітету Верховної Ради України по питанням бюджету, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Національного банку України.

Розпорядники бюджетних коштів і бюджетні призначення. Види розпорядників бюджетних коштів. Головні розпорядники бюджетних коштів на різних територіальних рівнях. Функції головного розпорядника бюджетних коштів. Бюджетний запит. Бюджетне призначення. Бюджетне асигнування. Функції розпорядника бюджетних коштів. Механізм бюджетних призначень.

Правові засади організації міжбюджетних відносин. Міжбюджетні відносини. Моделі бюджетних систем з точки зору міжбюджетних відносин. Бюджетне регулювання. Міжбюджетні трансферти. Дотація вирівнювання. Субвенції. Механізм визначення міжбюджетних трансфертів. Кошик доходів бюджетів місцевого самоврядування. Індекс відносної податкоспроможності. Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості.

БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ

Поняття, зміст та стадії бюджетного процесу. Бюджетний процес. Риси норм бюджетного процесу. Складові та моменти бюджетного процесу. Завдання бюджетного процесу. Стадії бюджетного процесу. Принципи бюджетного процесу. Бюджетний цикл.

Порядок складання проекту бюджету, його розгляд і затвердження. Бюджетне планування. Завдання та принципи бюджетного планування. Зміст

бюджетного планування. Підготовчий етап бюджетного планування. Бюджетні запити. Бюджетна резолюція. Склад проекту закону про Державний бюджет та додаткові матеріали. Подання проекту до Верховної Ради України. Підготовка до першого читання проекту закону про Державний бюджет. Перше, друге та третє читання проекту закону про Державний бюджет України. Обмеження щодо виконання бюджету в разі його неприйняття до граничного терміну. Затвердження місцевих бюджетів. Зміст рішення про місцевий бюджет.

Виконання Державного бюджету України та бюджетів місцевого самоврядування. Зміст казначейської системи виконання бюджету. Касове виконання бюджету. Бюджетний розпис. Лімітні довідки про бюджетні асигнування. Мережа бюджетних установ і організацій, яким виділятимуться кошти. Механізм витрачання бюджетних коштів та отримання готівки. Закриття бюджетних рахунків та переведення залишків.

Облік та звітність про виконання Державного бюджету України. Облік операцій по виконанню Державного бюджету органами Державного казначейства та розпорядниками бюджетних коштів. Види звітності про виконання Державного бюджету України. Місячна звітність. Квартальний звіт. Річний звіт. Річний звіт Рахункової палати України. Рішення Верховної Ради України про виконання Закону про Державний бюджет України.

Тема 5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ДОХОДІВ

ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ДОХОДІВ.

СИСТЕМА ДЕРЖАВНИХ ДОХОДІВ

Поняття і система державних доходів. Державні доходи з фінансової точки зору, за змістом, за структурою та складом. Класифікація державних доходів. Класифікація доходів бюджету. Склад доходів Державного бюджету України. Основи правового регулювання державних доходів.

ПОДАТКОВЕ ПРАВО

Податкове право. Предмет регулювання податкового права. Інститут податкового права. Ознаки податкового права. Метод податкового права. Податкові правовідносини: особливості та види.

Податки: поняття, значення та функції. Принципи оподаткування. Риси податків. Класифікація податків. Податкова система. Функції оподаткування. Принципи оподаткування.

Джерела податкового права. Податкове законодавство. Принципи та система податкового законодавства.

Елементи податкового закону. Суттєві та факультативні елементи закону про податок. Суб'єкт оподаткування. Платник податку та податковий агент. Об'єкт оподаткування. Джерело податку. Предмет оподаткування. Масштаб податку. Одиниця оподаткування. Податкова база. Податковий період та його види. Ставка податку та їх класифікація. Податкові пільги та їх групи. Межі податкової юрисдикції. Критерії територіальності та резидентства. Подвійне оподаткування. Методи обліку доходів і витрат

платника податку. Касовий, накопичувальний методи та метод "першої події". Методи оподаткування. Способи розрахунку і сплати податку. Стадії процесу розрахунку податку. Способи сплати податку. Строки сплати податків.

Податкова система України. Загальнодержавні податки. Правова природа місцевих податків і зборів. Система податків і зборів (обов'язкових платежів), що передбачає спеціальний режим оподаткування. Міжнародні угоди про уникнення подвійного оподаткування.

Правовий режим неподаткових платежів до бюджету. Митні, ресурсні та рентні платежі.

Правовий режим цільових фондів грошових коштів.

Кваліфікаційні ознаки податкового правопорушення. Характеристика правомірного обходу податку, ухилення від сплати податку та стягнення надлишкових сум податків. Ознаки податкових правопорушень. Об'єкт та суб'єкт податкового правопорушення. Класифікація податкових правопорушень. Податкова заборгованість.

Інститут податкового примусу. Соціальне призначення податкового примусу. Ознаки та зміст заходів податкового примусу. Класифікація санкцій за податкові правопорушення за характером впливу та за галузевим характером. Принципи податкової відповідальності.

Фінансові санкції за порушення податкового законодавства. Склад, групи, характеристика основних видів. Розміри штрафів за податкові правопорушення.

Адміністративна відповідальність за порушення податкового законодавства. Характеристика посадової особи. Особливості адміністративних санкцій. Зміст адміністративного правопорушення. Випадки адміністративної відповідальності. Процедура накладання заходів адміністративної відповідальності. Розмір штрафу за адміністративне правопорушення. Порядок оскарження рішення та його наслідки. Дисциплінарна відповідальність посадових осіб податкових органів. Відповідальність за завдання збитків платнику податків неправомірними діями податкових органів.

Кримінальна відповідальність за порушення податкового законодавства. Об'єкт, предмет, суб'єкти злочину. Кваліфікація службової недбалості. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності. Світовий досвід притягнення до кримінальної відповідальності за податкові правопорушення.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО КРЕДИТУ

Поняття, функції, форми та види державного кредиту. Поняття державного кредиту. Особливості, економічний зміст, юридична природа, забезпечення та цільове призначення державного кредиту. Ознаки правових відносин державного кредиту. Функції державного кредиту. Класифікація державного кредиту залежно від статусу позичальника, від сфери розміщення боргових зобов'язань, від строків погашення, виду доходності. Форми

державного кредиту: державні облігації, казначейські зобов'язання.

Державний борг. Сутність та правові обмеження державного боргу. Внутрішній державний борг, його види та структура. Зовнішній державний борг. Основні причини створення і збільшення державного боргу.

Правовідносини України з іноземними державними та міжнародними фінансово-кредитними установами в області державного кредиту. Світовий банк. Європейський банк реконструкції і розвитку. Міжнародний валютний фонд. Критерії ефективності та стабілізаційні призначення.

Порядок здійснення запозичень до місцевих бюджетів України. Умови розвитку ринку місцевих запозичень. Правове регулювання місцевих запозичень в Україні. Форми запозичень муніципального органу. Звітність та інформування про здійснення місцевих запозичень.

ПРАВОВІ ОСНОВИ СТРАХУВАННЯ

Поняття і функції страхування. Суть страхового захисту. Зміст та об'єкт страхування.

Основні галузі і види страхування. Загальнообов'язкове і приватне страхування: особливості правового регулювання. Страховики та страхувальники при цих видах страхування. класифікація страхування за об'єктами. Види та принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування. Класифікація страхування за формою. Особливості та види обов'язкового і добровільного страхування. Державне обов'язкове особисте страхування певних видів державних службовців.

Відносини в сфері страхування, що регулюються фінансовим правом та організація страхування в Україні.

Тема 6. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ВИДАТКІВ ТА БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ В УКРАЇНІ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ВИДАТКІВ

Поняття державних видатків, їх особливості і принципи фінансування. Видатки та витрати бюджету. Класифікація державних видатків за предметною ознакою, за роллю в відтворювальному процесі, за економічним змістом. Інститут видатків бюджетів. Показники бюджетного асигнування. Режими бюджетного фінансування. Принципи фінансування. Види фінансових планів. Правове регулювання в галузі видатків.

Поняття та принципи бюджетного фінансування. Суб'єкти видаткових відносин. Види та повноваження головних розпорядників бюджетних коштів. Розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня. Одержувачі бюджетних коштів. Механізм здійснення видатків.

ПРАВОВІ ОСНОВИ КОШТОРИСНО-БЮДЖЕТНОГО РЕЖИМУ ФІНАНСУВАННЯ

Кошторис як індивідуальний фінансово-плановий акт. Порядок кошторисно-бюджетного фінансування. Бюджетна установа та бюджетна сфера. Кошторис бюджетної установи. Правове значення кошторису. Види

кошторисів. Складові кошторису.

Додержання фінансової дисципліни. Бюджетне правопорушення. Наслідки нецільового використання бюджетних коштів. Підстави для призупинення бюджетних асигнувань. Механізм призупинення бюджетних асигнувань.

Порядок фінансування соціально-культурних заходів. Склад соціально-культурних видатків. Видатки на соціальний захист населення: структура, розподіл за бюджетами. Порядок фінансування освіти: функціональна структура, межі фінансування, пільги, розподіл між бюджетами. Порядок фінансування науки: напрями, межі та види фінансування. Видатки на культуру та мистецтво: функціональна структура, розпорядники, розподіл між бюджетами.

Фінансування охорони здоров'я та фізичної культури. Видатки на охорону здоров'я: функціональна структура видатків; розподіл між бюджетами; розрахункові показники обсягів фінансування. Видатки на фізкультуру і спорт: класифікація, розподіл між бюджетами.

Порядок фінансування видатків на національну оборону. Правова база оборони держави. Межі та особливості фінансування з Державного бюджету. Функціональна структура видатків. Суб'єкти фінансування.

Видатки на утримання органів державного управління, органів місцевої влади та місцевого самоврядування. Склад видатків. Суб'єкти фінансування на загальнодержавному та місцевому рівнях.

Тема 7. ПРАВОВІ ОСНОВИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ГРОШОВОГО ОБОРОТУ І ВАЛЮТНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН, ЩО ВИНИКАЮТЬ В ПРОЦЕСІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття банківської системи та банківської діяльності. Банк та базові операції. Класифікація банків за обсягом операцій. Банківська діяльність. Види банківських угод та банківських операцій. Банківська система: сутність, рівні та склад. Правові норми діяльності банків в Україні.

Банківське право: предмет, метод, банківські правовідносини та банківське законодавство. Банківське право. Умови формування банківського права. Ознаки та суб'єктний склад банківських правовідносин. Юридичні факти як обставини виникнення банківських правовідносин. Методи регулювання діяльності банків: імперативний та диспозитивний. Банківське законодавство: сутність, рівні та особливості. Причини вдосконалення банківського права.

ПРАВОВЕ РЕГЛАМЕНТУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ РАХУНКІВ І РЕГУЛЮВАННЯ ГРОШОВОГО ОБОРОТУ

Правове регулювання грошового обігу в Україні. Основні умови грошового обігу на території країни. Гривня, як єдиний платіжний засіб в Україні. Положення правового регулювання грошового обігу. Правові основи функціонування платіжних систем. Платіжна система: сутність, склад,

функція, види та зміст основних правил.

Зміст інституту банківського рахунку. Відмінності банківського вкладу та банківського рахунку. Правові основи банківського рахунку. Особливості інституту банківського рахунку. Види рахунків. Види кореспондентських рахунків.

Правове регламентування готівкового обігу та регулювання касових правил. Основні завдання банків в організації готівки. Готівковий обіг та готівкові розрахунки.

Правове регулювання безготівкових розрахунків. Правові норми використання банківських платіжних карток та міжбанківських розрахунків.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ВАЛЮТНОГО КОНТРОЛЮ

Поняття валюти та валютних операцій. Валюта України та іноземна валюта. Банківські метали. Валютні цінності. Валютні операції та їх склад. Учасники валютних операцій. Ліцензування валютних операцій. Види ліцензій. Валютна політика: сутність, завдання. Сутність та функції валютного курсу. Конвертованість валюти. Класифікатор іноземних валют. Форми та методи валютної політики. Валютна система. Елементи національної валютної системи. Сутність золотовалютних резервів та зміст управління ними.

Організація валютного регулювання. Правові акти, що регулюють валютні відносини. Етапи валютного регулювання в Україні. Сутність, напрями та особливості валютного регулювання. Повноваження Кабінету Міністрів України та Національного банку України в сфері валютного регулювання.

Правовий режим валютного контролю. Основні напрями валютного контролю. Суб'єкти та їх повноваження в сфері валютного контролю.

2. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ПОЧАТКОВОГО РІВНЯ ЗНАНЬ

Вкажіть вірну відповідь (одну або декілька):

1. Фінанси – це:

- а) грошові відносини;
- б) економічні відносини;
- в) товарно-грошові відносини;
- г) вірної відповіді немає.

2. Фінанси виконують наступні функції:

- а) розподільча;
- б) контрольна;
- в) фіскальна;
- г) регулююча.

3. Фінанси як економічна категорія входять в склад:

- а) економічного базису;
- б) економічної надбудови.

4. Предметом науки про фінанси є виробничі відносини, які виникають в суспільстві:

- а) вірно;
- б) невірно.

5. Відмінності фінансів від інших економічних категорій:

- а) зв'язані з формуванням цільових грошових фондів;
- б) виступають в грошовій формі;
- в) не обов'язково зв'язані зі зміною форм власності.

6. Термін “financia” виник:

- а) у 1 ст. до н.е. у Греції;
- б) у 9-11 ст. у Франції;
- в) у 13-15 ст. в Італії;
- г) у 5-4 ст. до н.е. у Китаї.

7. Спочатку термін “financia” означав:

- а) систему грошових відносин між державою і населенням;
- б) грошовий платіж;
- в) фонд грошових коштів;
- г) податкові надходження в бюджет.

8. Зміст теорії суспільного добробуту:

- а) напрямок державної фінансової політики на обмеження діяльності монополій і скорочення військових витрат;
- б) зміни у сфері фінансів мають сенс лише тоді, коли матеріальне становище певних соціальних груп покращується без погіршення його для інших;
- в) держава повинна покривати дефіцити бюджету, що виникли у період кризи, надлишками, що утворені в період росту економіки.

9. Фінансова система – це єдина система, тому що:

- а) вона базується на єдиному джерелі ресурсів усіх ланок;
- б) джерелом централізованих грошових фондів є національний доход;

- в) її функція – забезпечення певних темпів розвитку всіх галузей промисловості;
- г) фінансова система складається тільки з однієї ланки.

10. Виділити функціональні елементи керування фінансами:

- а) планування;
- б) кредитування;
- в) вибір виду фінансового механізму.

11. Напрямки діяльності, що визначають довгострокову і середньострокову перспективу використання фінансів – це:

- а) тактика керування фінансами;
- б) організація фінансових відносин;
- в) стратегія керування фінансами;
- г) фінансові інструменти.

12. Фінансовий контроль включає:

- а) контроль за дотриманням фінансово-господарського законодавства;
- б) делегування відповідальності за окремими ділянками фінансової роботи;
- в) вироблення фінансової стратегії.

13. Державний фінансовий контроль включає:

- а) розробку, затвердження і виконання бюджетів усіх рівнів і позабюджетних фондів;
- б) вибір системи оплати праці;
- в) встановлення обов'язкового для всіх підприємств, організацій і посадових осіб порядку здійснення фінансової діяльності.

14. Фінансовий контроль за діяльністю підприємств включає контроль з боку:

- а) держави;
- б) посередницьких фірм;
- в) трастових компаній;
- г) страхових компаній.

15. Органи виконавчої влади України, що здійснюють фінансовий контроль:

- а) Адміністрація Президента України;
- б) аудиторські фірми;
- в) контрольно-ревізійне управління.

16. За формою проведення фінансовий контроль буває:

- а) обов'язковим;
- б) попереднім;
- в) оперативним;
- г) бюджетним.

17. За методом проведення виділяють такі види контролю:

- а) аудиторський;
- б) кредитний;
- в) ревізія;
- г) поточний.

18. Попереджати можливі зловживання при одержанні і витраті

коштів покликаний певний вид контролю. Це:

- а) президентський;
- б) поточний;
- в) валютний;
- г) податковий.

19. Розподільча функція фінансів проявляється через:

- а) заходи фінансового впливу;
- б) керуючі рішення фінансової служби;
- в) розподіл і перерозподіл усіх грошових надходжень;
- г) концентрацію фінансових ресурсів.

20. Виділити ознаки фінансів:

- а) рівноправність держави і інших суб'єктів фінансових відносин;
- б) фінансові відносини носять фондовий характер;
- в) матеріальною основою існування і виникнення фінансів є не тільки гроші.

21. Поняття «фінансова система» означає:

- а) сукупність централізованих і децентралізованих фінансів;
- б) сукупність різних сфер і ланок фінансових відносин, у процесі яких формуються і використовуються фонди;
- в) потоки фінансових ресурсів;
- г) наявність різноманітних фінансових закладів.

22. До фінансів невиробничої сфери належать:

- а) фінанси торгівлі;
- б) фінанси науки і охорони здоров'я;
- в) фінанси суб'єктів господарювання;
- г) не має вірної відповіді.

23. Рівень мікроекономіки фінансової системи України включає:

- а) державні фінанси;
- б) міжнародні фінанси;
- в) фінанси суб'єктів господарювання;
- г) фінансовий ринок.

24. Функції державної фіскальної служби:

- а) здійснення перевірки документів, пов'язаних з численням і сплатою податків, внесків та інших платежів у бюджет і позабюджетні фонди;
- б) числення розміру податків, внесків та інших платежів у бюджет і позабюджетні фонди; виправлення помилок;
- в) здійснення перевірки наявності спеціальних дозволів на здійснення певного виду діяльності;
- г) здійснення контролю за повнотою і своєчасністю сплати податків та інших обов'язкових платежів.

25. Обов'язки платників податків та інших обов'язкових платежів:

- а) сплачувати належні суми податків у встановлений законодавством термін;
- б) надавати в Державну фіскальну службу документи, що підтверджують право на пільги по оподатковуванню;
- в) допускати посадових осіб Державної фіскальної служби до обстеження приміщень, що використовуються для одержання доходів та пов'язані зі

змістом об'єкта оподаткування;

г) оскаржити у встановленому порядку рішення ДФС і дії окремих посадових осіб.

26. За яке порушення податкового законодавства встановлено підвищену відповідальність платника податків:

- а) порушення терміну подання податкової звітності;
- б) порушення терміну складання податкової декларації;
- в) приховання об'єкта оподаткування;
- г) несвоєчасне перерахування податку до бюджету.

27. За допомогою податків перерозподіляються:

- а) резервні фонди;
- б) ВВП і НД;
- в) вартість основного капіталу;
- г) вартість робочої сили.

28. Фінансова політика – це:

- а) сукупність заходів, спрямованих на забезпечення фінансовими ресурсами тих чи інших програм економічного та соціального розвитку;
- б) сукупність усіх сфер фінансових відносин;
- в) сукупність методів організації фінансових відносин;
- г) сукупність економічних відносин з приводу залучення фінансових ресурсів.

29. Фінансова політика є:

- а) об'єктивною;
- б) суб'єктивною.

30. Складовими фінансової політики держави є:

- а) планування, організація, мотивація і контроль;
- б) бюджетна політика, кредитна політика, податкова політика;
- в) фінансовий механізм, господарський механізм.

31. Напрямки діяльності, що визначають довго- і середньострокову перспективу використання фінансів – це:

- а) фінансова тактика;
- б) організація фінансових відносин;
- в) фінансова стратегія ;
- г) фінансові інструменти.

32. Фінансовий механізм – це:

- а) сукупність фінансових методів;
- б) сукупність фінансових важелів та їх нормативно-правове регулювання;
- в) нормативно-правове забезпечення дії фінансових методів;
- г) сукупність фінансових методів та важелів та їх нормативно-правове забезпечення.

33. Принципи фінансового планування:

- а) наукова обґрунтованість;
- б) єдність;
- в) безперервність;
- г) стабільність;

- д) демократичний централізм;
- е) превентивність.

34. За тривалістю дії фінансові плани поділяють на:

- а) поточні;
- б) наступні;
- в) перспективні;
- г) оперативні.

35. При складанні фінансових планів використовують такі методи:

- а) вимірювання;
- б) економічного аналізу;
- в) балансовий;
- г) нормативний;
- д) економіко-математичний;
- е) госпрозрахунковий;
- ж) коефіцієнтів.

36. До оперативних фінансових планів відносяться:

- а) бізнес-план;
- б) Державний бюджет;
- в) кошторис доходів і видатків;
- г) платіжний календар;
- д) місцеві бюджети.

37. Найбільш розповсюдженими серед фінансових санкцій є:

- а) ревізія;
- б) перевірка;
- в) штраф;
- г) пеня;
- д) обов'язкові

38. Фінансовий контроль включає:

- а) контроль за дотриманням фінансово-господарського законодавства;
- б) делегування відповідальності за окремими ділянками фінансової роботи;
- в) вироблення фінансової стратегії.

39. Державний фінансовий контроль включає:

- а) розробку, затвердження і виконання бюджетів усіх рівнів і позабюджетних фондів;
- б) вибір системи оплати праці;
- в) встановлення обов'язкового для всіх підприємств, організацій і посадових осіб порядку здійснення фінансової діяльності.

40. Фінансовий контроль за діяльністю підприємств включає контроль з боку:

- а) держави;
- б) посередницьких фірм;
- в) трастових компаній;
- г) страхових компаній.

41. Органи виконавчої влади України, що здійснюють фінансовий контроль:

- а) Адміністрація Президента України;
- б) аудиторські фірми;
- в) контрольно-ревізійне управління.

42. За формою проведення фінансовий контроль буває:

- а) обов'язковим;
- б) попереднім;
- в) оперативним;
- г) бюджетним.

43. За методом проведення виділяють такі види контролю:

- а) аудиторський;
- б) кредитний;
- в) ревізія;
- г) поточний.

44. Податкова політика – це:

- а) сукупність форм і методів, за допомогою яких держава через фінансову систему здійснює розподіл фінансових ресурсів;
- б) діяльність держави по встановленню податків;
- в) діяльність держави у сфері правового регулювання та організації справляння податків у централізовані фонди грошових коштів держави.

45. Крива Лаффера графічно інтерпретує теорію:

- а) підвищення норми оподаткування завжди веде до збільшення величини податкових надходжень до казни держави;
- б) підвищення норми оподаткування завжди веде до зменшення величини податкових надходжень до казни держави;
- в) підвищення норми оподаткування не завжди призводить до збільшення величини податкових надходжень до казни держави.

46. Державний бюджет – це:

- а) сфера економічних відносин, де відбувається купівля-продаж фінансових ресурсів;
- б) фінансовий план доходів і витрат держави;
- в) грошові фонди, які знаходяться в руках держави;
- г) сукупність податків, стягнутих державою.

47. Бюджетні відносини – це:

- а) розподільчі відносини;
- б) стимулюючі відносини;
- в) відносини, пов'язані з формуванням і використанням централізованого фонду грошових коштів держави;
- г) госпрозрахункові відносини.

48. Призначення бюджету:

- а) перерозподіл валового внутрішнього продукту;
- б) фінансове забезпечення соціальної політики;
- в) удосконалення оподаткування;
- г) скорочення державних дотацій;
- д) державне регулювання економіки.

49. Бюджет виконує такі функції:

- а) розподільчу;
- б) стимулюючу;
- в) госпрозрахункову;
- г) контрольну;
- д) регулювання витрат виробництва;
- е) формування ринкової інфраструктури.

50. Бюджет України виступає в якості:

- а) економічної категорії;
- б) централізованого фонду грошових коштів держави;
- в) децентралізованого фонду грошових коштів держави;
- г) вихідної ланки фінансової системи;
- д) центральної ланки фінансової системи;
- е) основного фінансового плану держави;
- ж) кошторису видатків держави;
- з) одного з основних фінансових законів України.

51. Єдність бюджетної системи забезпечується:

- а) єдиною правовою базою;
- б) реальністю;
- в) використанням єдиної бюджетної класифікації і форм бюджетної документації;
- г) погодженими принципами бюджетного процесу;
- д) єдиною соціально-економічною і податковою політикою;
- е) самостійністю бюджетів.

52. Обсяг бюджету визначається:

- а) економічними законами;
- б) потребою держави у грошових коштах для виконання своїх функцій;
- в) фінансовими можливостями держави;
- г) запитами Уряду;
- д) вимогами Верховної Ради України.

53. Бюджетний устрій визначається:

- а) державним устроєм;
- б) адміністративно-територіальним поділом країни;
- в) економічним потенціалом держави;
- г) банківською системою України.

54. Бюджетний процес охоплює такі стадії бюджетної діяльності:

- а) виявлення резервів, розгляд і затвердження бюджету, виконання бюджету, складання звіту про виконання бюджету;
- б) бюджетне планування, узгодження бюджету з загальною програмою фінансової стабілізації;
- в) складання проекту бюджету, розгляд і затвердження бюджету, виконання бюджету, складання звіту про виконання бюджету і його затвердження;
- г) складання проекту бюджету, виконання бюджету.

55. Учасниками бюджетного процесу в Україні є:

- а) Президент України і Верховна Рада;
- б) Кабінет Міністрів;

- в) розпорядники бюджетних коштів;
- г) органи Державного казначейства;
- д) усі перелічені;
- е) 1, 3, 4.

56. Державний бюджет України затверджує:

- а) Верховна Рада України;
- б) Президент України;
- в) прем'єр-міністр України;
- г) Кабінет Міністрів України;
- д) Голова Верховної Ради України;
- е) міністр фінансів.

57. Прийняття проекту Закону «Про Державний бюджет» у 1-му читанні:

- а) полягає у прийнятті рішення щодо висновків та пропозицій до проекту Закону «Про Державний бюджет»;
- б) передбачає встановлення обсягу дефіциту (профіциту), доходів і видатків, обсягу міжбюджетних трансфертів;
- в) полягає у голосуванні щодо окремих статей проекту Закону «Про Державний бюджет» та по проекту в цілому.

58. Прийняття проекту Закону «Про Державний бюджет» у 2-му читанні:

- а) полягає у прийнятті рішення щодо висновків та пропозицій до проекту Закону «Про Державний бюджет»;
- б) передбачає встановлення обсягу дефіциту (профіциту), доходів і видатків, обсягу міжбюджетних трансфертів;
- в) полягає у голосуванні щодо окремих статей проекту Закону «Про Державний бюджет» та по проекту в цілому.

59. Прийняття проекту Закону «Про Державний бюджет» у 3-му читанні:

- а) полягає у прийнятті рішення щодо висновків та пропозицій до проекту Закону «Про Державний бюджет»;
- б) передбачає встановлення обсягу дефіциту (профіциту), доходів і видатків, обсягу міжбюджетних трансфертів;
- в) полягає у голосуванні щодо окремих статей проекту Закону «Про Державний бюджет» та по проекту в цілому.

60. Зведений бюджет – це:

- а) сукупність місцевих бюджетів в Україні;
- б) сума показників місцевих бюджетів;
- в) сума показників бюджетів відповідного адміністративно-територіального утворення та нижчого рівня;
- г) сума показників бюджетів відповідного адміністративно-територіального утворення та вищого рівня.

61. Принцип субсидіарності при побудові бюджетної системи України означає, що:

- а) цільове використання бюджетних коштів лише на цілі, визначені

бюджетними принципами;

б) відповідальність учасників бюджетного процесу за свої дії або бездіяльність на кожній стадії бюджетного процесу;

в) максимальне наближення фінансування надання суспільних послуг до їх безпосереднього споживача;

г) справедливість і неупередженість у розподілі суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами.

62. Якщо до початку нового бюджетного періоду не набрав чинності Закон «Про Державний бюджет», то:

а) витрати можуть здійснюватися лише на цілі, визначені Законом «Про Державний бюджет» на попередній період і одночасно передбачені у проекті Закону «Про Державний бюджет» на наступний бюджетний період;

б) витрати Державного бюджету здійснюються відповідно Закону «Про Державний бюджет» на попередній період;

в) витрати Державного бюджету можуть здійснюватися на цілі, передбачені у проекті Закону «Про Державний бюджет» на наступний бюджетний період;

г) правильна відповідь відсутня.

63. Доходи бюджету діляться згідно бюджетної класифікації:

а) за функціями, з виконанням яких вони пов'язані;

б) за економічною характеристикою;

в) за відомчою ознакою;

г) за бюджетними програмами;

д) на податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій за капіталом та трансферти;

е) усі відповіді правильні.

64. Як класифікують видатки бюджету за функціональним призначенням?

а) на народне господарство;

б) на оплату праці у виробничій сфері;

в) на соціально-культурні заходи;

г) на реалізацію продукції;

д) на виробництво продукції;

е) на оборону;

ж) на управління.

65. Які видатки відносяться до поточних видатків бюджету?

а) на заробітну плату з нарахуваннями;

б) на господарське утримання установ;

в) на капітальний ремонт;

г) на соціальний захист населення.

66. Що таке бюджетний дефіцит?

а) перевищення доходів над видатками;

б) перевищення видатків над доходами;

в) рівність дохідної і видаткової частин бюджету.

67. Проект державного бюджету на наступний рік затверджує:

а) Верховна Рада України;

- б) Міністерство фінансів України;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) вірної відповіді немає.

68. Бюджетний період – це:

- а) строк, на протязі якого діє складений та затверджений бюджет;
- б) строк з початку складання проекту бюджету до моменту затвердження звіту про його виконання;
- в) строк розглядання проекту бюджету законодавчим органом держави;
- г) вірної відповіді немає.

69. Профіцит бюджету – це:

- а) перевищення видаткової частини бюджету над доходною;
- б) неповне або несвоєчасне фінансування галузей бюджетної сфери;
- в) відношення абсолютної величини дефіциту бюджету до обсягу ВВП;
- г) перевищення доходної частини бюджету над видатковою.

70. За суб'єктом формування бюджет може бути:

- а) державним;
- б) розвитку;
- в) поточним;
- г) місцевим.

71. Бюджет розвитку – це:

- а) бюджет, в якому зосереджені усі витрати, обумовлені діючими нормами і сформованим рівнем соціальної забезпеченості;
- б) бюджет, в якому передбачаються витрати, що спрямовуються на фінансування пріоритетних соціально-економічних заходів;
- в) сукупність усіх бюджетів, що входять у бюджетну систему по прибутках і витратах;
- г) централізований грошовий фонд, являє собою фінансові загальнодержавні ресурси.

72. Бюджет поточний – це:

- а) бюджет, в якому зосереджені усі витрати, обумовлені діючими нормами і сформованим рівнем соціальної забезпеченості;
- б) бюджет, в якому передбачаються витрати, що спрямовуються на фінансування пріоритетних соціально-економічних заходів;
- в) сукупність усіх бюджетів, що входять у бюджетну систему по прибутках і витратах;
- г) централізований грошовий фонд, являє собою фінансові загальнодержавні ресурси.

73. Бюджет як економічна категорія – це:

- а) план утворення і використання фінансових ресурсів для забезпечення функцій, які здійснюються органами державної влади України, органами влади АР Крим та місцевими органами самоврядування;
- б) загальнодержавний фонд коштів, з якого органи державної влади отримують кошти для матеріального опосередкування свого функціонування;
- в) відносини щодо формування на загальнодержавному і регіональному рівнях централізованих фондів, призначених для реалізації функцій держави;

г) загальне можливе обчислення майбутніх видатків та очікуваних для покриття їх доходів держави з підведеним балансом для певного майбутнього періоду часу.

74. Період дії бюджету в Україні встановлено на строк:

- а) з 1 квітня по 31 березня;
- б) з 1 липня по 30 червня;
- в) з 1 січня по 31 грудня;
- г) з 1 вересня по 31 серпня.

75. Бюджет держави є складова ланка:

- а) місцевих фінансів;
- б) державних фінансів;
- в) міжнародних фінансів;
- г) державного кредиту.

76. Які основні функції бюджету держави?

- а) перерозподіл валового внутрішнього продукту і національного доходу;
- б) контроль за формуванням і використанням централізованого фонду грошових коштів;
- в) фінансове забезпечення соціальної політики;
- г) фінансування національної економіки;
- д) державне регулювання і стимулювання економіки;
- є) забезпечення виплати зарплати працюючим у виробничій сфері.

77. Бюджет як фінансовий план – це:

- а) встановлений нормами закону, прийнятого Верховною Радою України, або рішеннями місцевих рад, план формування і використання централізованого фонду коштів, необхідного для здійснення їх завдань і функцій держави в цілому та органів місцевого самоврядування;
- б) розпис доходів і видатків держави, який затверджується органами законодавчої і представницької влади у вигляді закону;
- в) план формування централізованого фонду коштів та його використання, що відображає економічну, соціальну, оборонну та міжнародну політику держави.

78. Які є види бюджетів?

- а) Державний бюджет та місцеві бюджети;
- б) Центральні та місцеві бюджети;
- в) централізовані та децентралізовані бюджети;
- г) Державний бюджет, регіональні та місцеві бюджети.

79. На які поділяються регіональні бюджети?

- а) обласні, міські, районні, селищ і сіл;
- б) обласні, районні, міські, районів у містах, селищ і сіл;
- в) централізовані та децентралізовані;
- г) республіканський АР Крим, обласні, районні, міські, районів у містах, селищ і сіл.

80. Які є види бюджетного субсидування?

- а) субсидія, субвенція, дотація;
- б) субсидія, субвенція, дотація, вилучення коштів, бюджетна позичка;

- в) субсидія, субвенція, дотація, взаємні розрахунки;
- г) державна субсидія, бюджетна субвенція, державна дотація;
- д) бюджетна субсидія, бюджетна субвенція, бюджетна дотація.

81. До бюджетної системи України належать:

- а) Державний бюджет України і місцеві бюджети;
- б) Центральні та місцеві бюджети;
- в) Державний бюджет України, Республіканський бюджет АР Крим та місцеві бюджети;
- г) центральні і регіональні бюджети.

82. Яким чином поділяються місцеві бюджети, виходячи з рівнів адміністративно-територіального поділу?

- а) обласні, міські, районні, селищ і сіл;
- б) обласні, районні, міські, районів у містах, міст, селищ і сіл;
- в) централізовані та децентралізовані;
- г) республіканський бюджет АР Крим, обласні, районні, міські, районів у містах, міст, селищ і сіл.

83. Бюджетний устрій України ґрунтується на принципах:

- а) єдності і повноти;
- б) планування;
- в) звітності і самостійності;
- г) контролю.

84. Бюджетний процес охоплює такі стадії бюджетної діяльності:

- а) виявлення резервів, розгляд і затвердження бюджету, виконання бюджету, складання звіту про виконання бюджету;
- б) бюджетне планування, узгодження бюджету з загальною програмою фінансової стабілізації, виконання бюджету;
- в) складання проекту бюджету, розгляд і затвердження бюджету, виконання бюджету, складання звіту про виконання бюджету і його затвердження;
- г) складання проекту бюджету, виконання бюджету.

85. Причиною виникнення місцевих фінансів є:

- а) наявність місцевих бюджетів;
- б) бажання місцевих органів самоврядування мати самостійну доходну базу;
- в) наявність територіальних колективів, відокремлення функцій і завдань, які покладаються на їхні органи влади.

86. До завдань місцевих органів влади належать:

- а) завдання та функції, які взагалі передано місцевим органам влади в межах місцевих інтересів і вони є їхньою невід'ємною компетенцією;
- б) завдання та функції з виконання міждержавних угод;
- в) завдання з формування Збройних сил України;
- г) завдання та функції, доручені місцевим органам влади центральною владою.

87. Складовими частинами місцевих фінансів є:

- а) місцеві бюджети;
- б) місцеві позики;
- в) позабюджетні фонди;

- г) фінанси підприємств комунальної форми власності;
- д) грошові кошти населення;
- е) доходи всіх підприємств, розташованих на території регіону.

88. Є такі види місцевих бюджетів:

- а) центральні та місцеві бюджети;
- б) регіональні та місцеві бюджети;
- в) централізовані та децентралізовані бюджети;
- г) обласні, міські, районні, селищ та сіл;
- д) Республіканський Криму, обласні, районні, міські, районів у містах, селищ і сіл.

89. Напрями перерозподілу бюджетних ресурсів:

- а) від відносно «бідних» у фінансовому розумінні території до «багатих» територій;
- б) від відносно «багатих» у фінансовому розумінні територій до «бідних» територій;
- в) від відносно «бідних» у фінансовому розумінні територій до «бідних» територій;
- г) від відносно «багатих» у фінансовому розумінні територій до «багатих» територій.

90. Обсяг між бюджетних трансфертів визначається з використанням показників:

- а) фінансових нормативів бюджетної забезпеченості та коригуючих коефіцієнтів до них;
- б) кількості мешканців та споживачів соціальних послуг;
- в) індекс відносної податкоспроможності бюджету;
- г) прогнозного кошика доходів бюджету;
- д) усіх вищевказаних.

91. Соціальне страхування – це:

- а) особисте страхування;
- б) обов'язкове страхування;
- в) майнове страхування;
- г) добровільне страхування.

92. Грошовий оборот – це:

- 1) процес безперервного руху грошей між суб'єктами у функції засобу обігу;
- 2) процес безперервного руху грошей між суб'єктами у функції засобу платежу;
- 3) процес безперервного руху грошей між суб'єктами у функціях засобу обігу й платежу;
- 4) процес безперервного руху грошей між суб'єктами у всіх функціях.

93. Кредит – це:

- 1) цінність, яка передається одним економічним суб'єктом іншому в позичку;
- 2) еквівалентне переміщення двох форм вартості;
- 3) певний вид економічних відносин у зв'язку з передачею вільних коштів у тимчасове користування;
- 4) немає правильної відповіді.

94. Поняття «валюта» включає:

- 1) законні платіжні засоби, тобто готівку валютних коштів та депозитів у формі грошей, які можуть виступати міжнародним засобом платежу чи обігу, платіжні документи у формі чеків, векселів, сертифікатів, акцій, облігацій тощо;
- 2) законні платіжні засоби, тобто готівку валютних коштів та депозитів у формі грошей, які можуть виступати міжнародним засобом платежу чи обігу;
- 3) платіжні документи у формі чеків, векселів, сертифікатів, акцій, облігацій тощо.

95. Облігація – це:

- а) цінний папір, який засвідчує право власника на частку власності акціонерного товариства;
- б) письмове боргове зобов'язання, яке надає його власнику право вимагати від боржника сплати визначеної в ньому суми;
- в) цінний папір, який засвідчує право власника на отримання його номінальної вартості у встановлений термін за сплатою фіксованого відсотка;
- г) вірної відповіді немає.

96. Номінальна вартість облігації – це:

- а) ціна, за якою випускається цінний папір;
- б) поточна ціна, яка визначається на фондовому ринку;
- в) ціна, яка вказана на цінному папері;
- г) вірної відповіді немає.

3. ЗАВДАННЯ ТА ПИТАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ

Перелік практичних завдань та порядок їх виконання

1. Визначте, в чому полягає сутність фінансів як історичної та економічної категорії.

Фінанси	
Економічна категорія	Історична категорія

2. Покажіть основні відмінності між фінансами, приватними фінансами і державними фінансами.

Фінанси	Приватні фінанси	Державні фінанси

3. Охарактеризуйте принципи фінансової діяльності. Поясніть, як ви розумієте окремі з них.

Принципи фінансової діяльності	Зміст

4. Побудуйте схему, що містить групування методів фінансової діяльності.

5. Охарактеризуйте зміст методів фінансової діяльності.

Методи фінансової діяльності	Зміст

6. Зазначте відмінності у визначенні фінансової системи в організаційному та матеріальному вираженні.

Фінансова система	
Організаційне вираження	Матеріальне вираження

7. Користуючись Конституцією України, визначте права органів державної влади у галузі фінансової діяльності.

8. Зобразіть схематично систему органів, які здійснюють управління державними фінансами в Україні.

Контрольні запитання:

1. Що таке фінансова діяльність? Назвіть її об'єкт та визначте коло суб'єктів?
2. В чому полягають відмінності фінансової діяльності економічного та юридичного характеру?

3. Що розуміють під централізованими та децентралізованими фінансами?
4. Як трансформуються фінанси в якості предмету фінансового права?
5. Яка юридична норма застосовується стосовно організації фінансової діяльності держави? В чому її зміст?
6. Дайте визначення методів фінансової діяльності.
7. Що таке фінансова ланка та фінансова система?
8. Які фонди та правові інститути виділяють у фінансовій системі України?
9. Обґрунтуйте необхідність та сферу регулюючої дії органів управління фінансовою діяльністю.
10. Які повноваження в сфері фінансового управління має Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України? Що спільного в цих суб'єктів фінансового управління?
11. Які повноваження в сфері фінансового управління має Міністерство фінансів України, Державна казначейська служба України, Державна фіскальна служба України, Державна контрольно-ревізійна служба України, Національний банк України? Що спільного в цих суб'єктів фінансового управління?
12. Які повноваження в сфері фінансового управління мають місцеві органи влади?

ТЕМА 2. ПРЕДМЕТ, МЕТОД, ДЖЕРЕЛА ТА СИСТЕМА ФІНАНСИ

Перелік практичних завдань та порядок їх виконання

1. Користуючись нормативно-правовими актами визначте предмет та особливості окремих галузей права: конституційного, адміністративного, цивільного, господарського, кримінального.

2. Схематично покажіть систему фінансового права з зазначенням її основних складових.

3. Розкрийте сутність джерела фінансового права в формальному та змістовному розумінні.

Фінансове право	
Формальне розуміння	Змістовне розуміння

4. Схематично покажіть ієрархію фінансового законодавства.

5. Побудуйте класифікацію фінансово-правових актів за юридичними властивостями та органами створення?

6. Розкрийте сутність основних методів систематизації законодавства

Методи систематизації фінансового законодавства	Зміст

7. Визначте, в чому відмінність науки фінансового права від фінансового права? Що спільного в них?

Властивості	Фінансове право	Наука фінансового права
Відмінні		
Спільні		

8. Зазначте, які загальні риси має фінансово-правова норма як правова норма? Які вона має особливості?

Фінансово-правова норма	
Загальні риси як правової норми	Особливості (фінансові ознаки)

9. Зазначте компоненти, яка має норма фінансового права. В чому вони полягають?

Компоненти норми фінансового права	Зміст

10. Побудуйте схему класифікації фінансово-правових норм за різними критеріями.

11. Які ознаки фінансових правовідносин як різновиду правовідносин? Які вони мають особливі риси та який характер, виходячи з цих особливостей?

Фінансові правовідносини	
Загальні риси як правовідносин	Особливості (фінансові ознаки)

12. Зобразіть схематично структуру фінансових правовідносин з визначенням компонентів структури.

13. Побудуйте структуру правосуб'єктності з визначенням її складових. В чому різниця між суб'єктивними правами та обов'язками?

Суб'єктивні права	Суб'єктивні обов'язки

14. Зобразіть схематично класифікацію фінансових правовідносин за різними ознаками

15. Побудуйте структуру юридичного факту з визначенням його складових.

16. Наведіть по 2 приклади нормативно-правових актів, на підставі

яких виникають, змінюються чи припиняються фінансово-правові відносини.

17. Підберіть по 2 приклади джерел фінансового права таких форм: закон, кодекс, указ, постанова, наказ, інструкція. Зазначте, які державні органи мають право видавати акти у цих формах.

18. У наведених нижче правових нормах визначте їх гіпотезу, диспозицію та санкцію:

- "У разі виявлення бюджетного правопорушення Міністерство фінансів України, Державна казначейська служба України, органи Державної контрольно-ревізійної служби України, місцеві фінансові органи, голови виконавчих органів міст районного значення, селищних та сільських рад і головні розпорядники бюджетних коштів у межах своєї компетенції можуть щодо тих розпорядників бюджетних коштів та одержувачів, яким вони довели відповідні бюджетні асигнування, - зупинити операції з бюджетними коштами";

- У разі порушення банками вимог банківського законодавства та нормативно-правових актів Національного банку Національний банк застосовує до банків захід впливу попереднього реагування у вигляді письмового попередження".

19. Визначте суб'єкти та об'єкти таких фінансових правовідносин: сплата податку; отримання банківського кредиту юридичною особою; отримання бюджетних асигнувань розпорядником бюджетних коштів; сплата страхових внесків юридичною особою до Фонду соціального страхування.

Контрольні запитання:

1. Що таке фінансове право?
2. Що є предметом фінансового права? Яка специфіка та ознаки предмету фінансового права?
3. Що таке метод правового регулювання? Який основний метод правового регулювання фінансового права? В чому його особливості?
4. З якими галузями тісно пов'язане фінансове право? Поясніть свою думку щодо кожного такого зв'язку.
5. Що таке фінансове законодавство?
6. Дайте визначення фінансово-правового акту.
7. Що таке систематизація законодавства та яка її мета?
8. Що таке наука фінансового права?
9. Що є предметом науки фінансового права та які, виходячи з цього, особливості вона має?
10. Які методи дослідження використовує наука фінансового права?
11. Які основні функції науки фінансового права? В чому полягає її призначення?
12. Що таке фінансово-правова норма?
13. Що таке фінансові правовідносини?

14. Що є матеріальним та юридичним змістом фінансових правовідносин?
15. Що таке суб'єкти фінансових правовідносин та які їх основні групи виділяють?
16. Що таке правосуб'єктність і які складові вона включає?
17. Що є об'єктом фінансових правовідносин?
18. Що становить зміст фінансових правовідносин? Які основні типи зв'язку між суб'єктивними правами та обов'язками?
19. Що таке юридичний факт, яке його значення та основні складові?

ТЕМА 3. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Перелік практичних завдань та порядок їх виконання

1. Поясніть сутність принципів фінансового контролю.

Принципи фінансового контролю	Сутність

2. Зобразіть схематично класифікацію форм фінансового контролю за різними критеріями класифікації.

3. Надайте характеристику методів фінансового контролю.

Метод фінансового контролю	Характеристика

4. Побудуйте класифікацію ревізій.

Поясніть сутність окремих видів ревізій.

Види ревізій	Сутність

5. Побудуйте класифікацію фінансового контролю в залежності від суб'єктів.

6. Визначте повноваження по фінансовому контролю ключових державних суб'єктів.

Суб'єкти фінансового контролю	Повноваження
Верховна Рада України	
Рахункова палата України	
Президент України	
Міністерство фінансів України	
Державна контрольно-ревізійна служба України	
Державна казначейська служба України	
Державні фіскальна служба України	

7. Визначте види аудиту і представте класифікацію у схематичній

формі.

8. У яких видах фінансового контролю (попередній, поточний та наступний) застосовуються такі методи і способи фінансового контролю та чому: аналіз проведеного аудиту; ревізія; аналіз фінансово-господарської діяльності; інвентаризація; контроль за складанням кошторису; обстеження; контроль за виконанням кошторису.

Розмістити запропоновані методи в відповідній чарунці (2 стовпчика).

Вид фінансового контролю	Методи і способи фінансового контролю	Пояснення
Попередній		
Поточний		
Наступний		

9. Визначте, до компетенції яких органів фінансового контролю належить перевірка таких суб'єктів: недержавний страховий фонд; Адміністрація Президента України; акціонерне товариство "Горизонт"; Міністерство фінансів України; Національний банк України.

Суб'єкти фінансового контролю	Об'єкти

Контрольні запитання:

1. Що таке фінансовий контроль? Що є його об'єктом та предметом?
2. Які завдання виконує фінансовий контроль?
3. В чому полягає фінансова дисципліна?
4. Що таке фінансове правопорушення?
5. Назвіть принципи фінансового контролю.
6. Що таке форма фінансового контролю?
7. Що таке метод фінансового контролю?
8. В чому особливості ревізій?
9. Що таке органи фінансового контролю?
10. Що таке аудит?

ТЕМА 4. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ДЕРЖАВНИХ І МІСЦЕВИХ КОШТІВ

Перелік практичних завдань та порядок їх виконання

1. Визначте сутність бюджету за матеріальним змістом, за економічним змістом та за формою прояву.

Бюджет		
За матеріальним змістом	За економічним змістом	За формою прояву

2. Складіть класифікацію нормативно-правових актів, які

регулюють бюджетні правовідносини.

3. Наведіть приклади матеріальних і процесуальних норм, постійних і тимчасових бюджетно-правових актів.

4. Посилаючись на бюджетне законодавство, визначте коло суб'єктів бюджетних правовідносин і наведіть приклади.

5. Зобразіть схематично бюджетну систему України. Представте в цій схемі склад всіх зведених бюджетів України.

6. Встановіть різницю між бюджетним устроєм та бюджетною системою України.

Бюджетний устрій	Бюджетна система

7. Зазначте принципи бюджетного устрою в Україні та розкрийте їх зміст.

Принципи бюджетного устрою	Зміст

8. Визначте основні складові бюджетної класифікації та розкрийте зміст цих складових.

Складові бюджетної класифікації	Зміст

9. Зобразіть схематично класифікацію доходів бюджету.

10. Зобразіть схематично класифікацію видатків бюджету.

11. Зобразіть схематично класифікацію фінансування бюджету та боргу.

12. Визначте види бюджетних повноважень та їх зміст.

Бюджетні повноваження	Зміст

13. Визначте та охарактеризуйте рівні та групи бюджетних прав.

Бюджетні права	Зміст
Рівні	
Групи	

14. Посилаючись на бюджетне законодавство, визначте зміст бюджетних повноважень Президента України, Верховної Ради України, місцевих рад народних депутатів, Комітету Верховної Ради України по питанням бюджету, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Національного банку України.

Учасники бюджетного процесу	Повноваження

15. Вкажіть як поділяються розпорядники бюджетних коштів за обсягом надаваних прав?

Розпорядники бюджетних коштів

16. Визначте функції розпорядників бюджетних коштів.

Рівні за обсягом бюджетних прав	Розпорядники бюджетних коштів	Функції

17. Визначте, які існують основні моделі бюджетних систем за рівнем міжбюджетних відносин.

Основні світові моделі бюджетних систем

18. Визначте основні часові характеристики кожної стадії бюджетного процесу.

Стадії бюджетного процесу	Період (тривалість)

19. Назвіть принципи бюджетного процесу та розкрийте їх зміст.

Принципи бюджетного процесу	Зміст

20. Розкрийте зміст, тривалість основних етапів та повноваження учасників бюджетного планування.

Етапи	Зміст	Тривалість	Повноваження учасників

21. В чому полягає особливість першого, другого та третього читання проекту Закону про Державний бюджет? Які їх нормативні строки?

Читання	Особливості	Нормативні строки

22. За підсумками виконання Державного бюджету України за

результатами трьох кварталів фактичне перевищення показників доходів, врахованих у розписі державного бюджету України на відповідний період, склало більш ніж 15%.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету подав відповідний проект Закону про внесення змін до Закону про Державний бюджет України.

Оцініть правомірність ситуації. Вкажіть, які дії повинен здійснити комітет Верховної Ради України з питань бюджету в ситуації, що склалася.

23. Після прийняття проекту Закону про Державний бюджет України у першому читанні Кабінет Міністрів України підготував і подав 20 листопада року. Що передує плановому. Проект Закону про Державний бюджет України, доопрацьований відповідно до бюджетних висновків Верховної Ради України.

Оцініть правомірність ситуації.

24. Для того, щоб дотриматися строків прийняття проекту Закону про Державний бюджет України у другому читанні, Верховна Рада України на прохання голови комітету Верховної Ради України з питань бюджету погодилася відкласти прийняття рішення про загальний обсяг дефіциту (профіциту) Державного бюджету України на наступний бюджетний період під час розгляду проекту Закону про Державний бюджету України у третьому читанні.

Дайте правову оцінку цій ситуації.

Контрольні запитання:

1. Розкрийте етимологію терміну "бюджет" та його історичне походження.
2. Що є джерелом формування бюджету та якими чинниками визначаються права держави в його розподілі?
3. В чому полягає юридичне значення бюджету? Обґрунтуйте свою думку.
4. Який зміст та структура бюджетних актів?
5. В чому полягає політичне значення бюджету? Обґрунтуйте свою думку.
6. В чому полягає взаємозв'язок бюджету та економіки країни?
7. Що таке бюджетне право України і що є його предметом?
8. Які специфічні риси має бюджетне право?
9. Що є бюджетними правовідносинами і хто є їх суб'єктом?
10. Поясніть взаємозв'язок бюджетних правовідносин і бюджетно-правових норм.
11. Яке призначення бюджетно-правових норм?
12. Що відносять до джерел бюджетного права?
13. Як поділяють бюджетні документи?
14. Що таке бюджетний устрій та якими факторами він визначається?
15. Що таке бюджетна система? Які бюджети існують в бюджетній системі України?
16. Що таке бюджетна класифікація та яке її призначення?
17. Що таке доходи бюджету?

18. Що таке видатки бюджету?
19. В чому особливості спеціального та резервного фондів бюджету?
20. Що таке дефіцит бюджету? Які є причини його виникнення?
21. Що таке профіцит бюджету? Коли його передбачають?
22. Що таке бюджетні повноваження?
23. Хто є основними учасниками бюджетного процесу?
24. Хто такі розпорядники бюджетних коштів?
25. Хто можуть бути головними розпорядниками бюджетних коштів?
26. Що таке бюджетний запит, бюджетне призначення, бюджетне асигнування?
27. Що таке міжбюджетні відносини?
28. Що таке бюджетне регулювання?
29. Що таке міжбюджетні трансферти та на які види вони поділяються?
30. Які параметри враховує формула розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів?
31. Що таке кошик доходів бюджетів місцевого самоврядування, індекс відносної податкоспроможності, фінансовий норматив бюджетної забезпеченості?
32. Що таке бюджетний процес? Які основні складові та періоди в ньому виділяють?
33. Які завдання стоять перед бюджетним процесом?
34. Що розуміють під стадіями бюджетного процесу? Назвіть ці стадії.
35. Які завдання та принципи бюджетного планування?
36. Що включає зміст бюджетного планування?
37. Що таке бюджетна резолюція? Які матеріали містяться в пакеті, що додаються до неї?
38. Які показники визначаються Законом про Державний бюджет?
39. Які матеріали додаються до проекту Закону про Державний бюджет при поданні його до Верховної Ради України?
40. В чому полягає особливість першого, другого та третього читання проекту Закону про Державний бюджет? Які їх нормативні строки?
41. Які обмеження діють в разі неприйняття Закону про Державний бюджет вчасно?
42. В чому полягає зміст бюджетного планування на місцевих рівнях? Які нормативні строки цього процесу? Які показники визначає рішення про місцевий бюджет?
43. Як здійснюється виконання бюджету? В чому сутність казначейської системи виконання бюджету?
44. Хто має повноваження щодо обліку та звітності про виконання бюджету?
45. Яка існує звітність про виконання бюджету? Хто її складає, в які строки подає та що вона включає?

ТЕМА 5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ДОХОДІВ

Перелік практичних завдань та порядок їх виконання

1. Схематично представте, як класифікуються державні доходи в залежності від різних критеріїв; доходи бюджетів згідно Бюджетного кодексу України; доходи Державного бюджету згідно Бюджетного кодексу України?

2. Визначте поняття "податок" з сутнісної (економічної) та юридичної точки зору. Вкажіть проблеми його визначення в вітчизняного законодавстві. Порівняйте з іншими економічними категоріями обов'язкових платежів.

3. Побудуйте класифікацію податків і зборів.

4. Зазначте, які функції виконує оподаткування та розкрийте їх зміст.

Функції оподаткування	Зміст

5. Визначте принципи оподаткування за законодавством України та розкрийте їх сутність.

Принципи оподаткування	Сутність

6. Побудуйте систему податкового законодавства.

7. Визначте, які групи елементів закону про податок виділяють? Що відносять до кожної з груп?

Групи елементів закону про податок	Сутність

Практичне завдання 8. «Пазли». Підберіть вірне визначення сутності до кожного терміну:

Термін	Визначення
1. Основні елементи оподаткування	1) базові, понижені, підвищені; абсолютні, тверді
2. Додаткові елементи оподаткування	2) відносно національної належності
3. Платники податку	3) відносно постійного місцеперебування фізичної особи
4. Платниками податку можуть бути	4) деталізують специфіку платежу, створюють завершену і повну систему податкового механізму
5. Не можуть бути платниками податку	5) звільнення платника від нарахування і сплати або сплата ним податку в меншому розмірі при наявності відповідних умов
6. Принцип резидентства	6) кошти платника, які використовуються для сплати податку
7. Принцип	7) об'єднання підприємств, що виступають в якості

територіаль-ності	єдиного платника податку
8. Пов'язані особи	8) органи державної влади, органи місцевого самоврядування, релігійні організації
9. Консолідована груп платників	9) основні характеристики податку, які формують основне уявлення про зміст податкового механізму
10.Податкові агенти	10) особи, на яких покладено обов'язок по нарахуванню та утриманню податку з платників податків і перерахуванню його в бюджет
11.Об'єкт оподаткування	11) особи, що здійснюють контроль за платником податку
12.Ставка податку	12) особи, які мають, отримують об'єкти податкообкладання або здійснюють діяльність, що є об'єктом податкообкладання, і на яких покладено обов'язок по сплаті податків згідно законодавством
13.Види ставок	13) період, по закінченню якого визначається податкова база і розраховується сума належного до сплати податку
14.Предмет оподаткування	14) податкові нарахування на одиницю виміру податкової бази
15.Одиниця оподаткування	15) події, речі і явища матеріального світу, які обумовлюють об'єкт оподаткування через відношення до суб'єкта
16.База оподаткування	16) предмет, з приводу якого необхідна сплата податку
17.Джерело оподаткування	17) специфічна характеристика предмету оподаткування, до якої застосовується ставка податку
18.Податковий період	18) територія, яка знаходиться в Україні і надає пільговий режим для резидентів і нерезидентів
19.Пільга оподаткування	19) територія, яка має пільговий режим для податкових резидентів України і розміщена за межами країни
20.Офшорна зона	20) фізичні та юридичні особи і консолідовані групи платників
21.Вільна економічна зона	21) характеристика об'єкту оподаткування, скоригований і підготовлений об'єкт до застосування податкової ставки

8. Розкрийте зміст елементів закону про податок.

Елементи закону про податок	Сутність
суб'єкт оподаткування	
об'єкт оподаткування	
джерело податку	
предмет оподаткування	

масштаб податку	
одиниця оподаткування	
податкова база	
податковий період	
ставка податку	
податкові пільги	
межі податкової юрисдикції	
методи обліку доходів і витрат платника податку	
метод оподаткування	
спосіб розрахунку податку	
спосіб сплати податку	
строк сплати податку	

9. Користуючись текстом податкового закону, визначте елементи конкретного податку (на вибір).

10. Побудуйте схему класифікації податкових правопорушень в залежності від різних критеріїв.

11. Побудуйте схему класифікації санкцій за податкові правопорушення в залежності від різних критеріїв класифікації.

12. Побудуйте схему класифікації державного кредиту за різними ознаками.

13. Визначте, на які складові поділяють державний борг, яку структуру він має. Побудуйте відповідну схему.

14. Розкрийте особливості правовідносин України в галузі державного кредиту з ООН, МВФ, ЄБРР.

Суб'єкти державного кредиту	Особливості кредитування

15. Керуючись законом про Державний бюджет на поточний рік, визначте граничний розмір державного боргу України (в розрізі внутрішнього та зовнішнього).

16. Визначте, які функції виконує страхування та розкрийте зміст цих функцій.

Функції страхування	Зміст

17. На основі змісту Закону України "Про страхування" поясніть, які

страхові правовідносини регулюються нормами фінансового права, а які – нормами цивільного права.

18. Побудуйте схему відносин в сфері страхування, що регулюються фінансово-правовими нормами. Розкрийте зміст цих відносин.

19. Визначте систему державних органів, які здійснюють регулювання страхової діяльності в Україні.

Контрольні запитання:

1. Визначте сутність, зміст та склад поняття "державні доходи".
2. Розкрийте зміст фінансових-правових відносин, якими забезпечується мобілізація доходів.
3. Обґрунтуйте виділення галузі фінансового права і безпосередньо податкового права.
4. Визначте зміст інституту податкового права. Які його особливості та ознаки?
5. Що є предметом та методом податкового права? Які їх особливості?
6. Визначте сутність та специфіку податкових правовідносин. Охарактеризуйте податкові правовідносини з точки зору суб'єктів.
7. Визначте сутність поняття "податкова система" з економічної та юридичної точки зору. Вкажіть проблеми її визначення в вітчизняного законодавстві.
8. Що визначають під функціями оподаткування?
9. Які виділяють основні концепції принципів оподаткування?
10. Визначте основні джерела податкового права в Україні.
11. Визначте сутність податкового законодавства.
12. Які принципи податкового законодавства існують?
13. Яка різниця між визначенням та встановленням елементу закону про податок?
14. Охарактеризуйте основні процеси, через які бюджети позбавляються податкових надходжень.
15. В чому сутність податкового правопорушення? Які ознаки воно має? Визначте об'єкт та суб'єкт податкового правопорушення.
16. Що визначається податковою заборгованістю? За яких обставин наявність податкової заборгованості не тягне за собою юридичної відповідальності?
17. В чому сутність примусу в галузі оподаткування? В чому соціальне призначення податкового примусу?
18. Які ознаки мають заходи податкового примусу?
19. Які заходи використовуються при реалізації примусу в сфері оподаткування?
20. Визначте принципи податкової відповідальності.
21. Які фінансові санкції існують за порушення податкових норм? В чому їх сутність та особливості?
22. В чому особливості адміністративних санкцій за податкові

правопорушення? До яких осіб вони застосовуються? В чому зміст та особливості цих санкцій?

23. Що є об'єктом, предметом злочину в сфері оподаткування?

24. Які межі розмірів податкових правопорушень?

25. Які податкові правопорушення тягнуть за собою кримінальну відповідальність? В чому полягає зміст цієї відповідальності?

26. Визначте сутність, економічний зміст та юридичну природу державного кредиту.

27. Визначте особливості державного кредиту.

28. Які функції виконує державний кредит?

29. Охарактеризуйте способи реалізації державного кредиту.

30. Визначте сутність державного боргу. Які його правові межі згідно вітчизняного законодавства?

31. Які основні причини створення і збільшення державного боргу?

32. Який порядок діє стосовно запозичень до місцевих бюджетів України?

33. Яких умов потребує ринок місцевих запозичень?

34. В чому необхідність та сутність страхування? Що є змістом та об'єктом страхування?

35. Які основні галузі страхування існують в законодавстві України? В чому особливості їх правового регулювання?

36. Визначте суб'єктів страхування кожної з галузей страхування.

37. Які види загальнообов'язкового страхування існують в законодавчому полі України? Які принципи цього виду страхування? Розкрийте їх зміст.

38. Які види страхування виділяють в законодавстві України по формі проведення? Розкрийте зміст та особливості цих видів.

ТЕМА 6. ПРАВОВ РЕГЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ВИДАТКІВ ТА БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Перелік практичних завдань та порядок їх виконання

1. Зобразіть схематично класифікацію державних видатків за предметною ознакою, за роллю в відтворювальному процесі, за економічним змістом?

2. Назвіть принципи фінансування та розкрийте їх сутність.

Принципи бюджетного фінансування	Сутність

3. Зобразіть схематично класифікацію фінансових планів стосовно фінансування державних видатків.

3. Побудуйте схему суб'єктів видаткових відносин.

4. Побудуйте ієрархію розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів.

5. Побудуйте схему складу бюджетної сфери.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення видатків бюджету. Чим видатки бюджету відрізняються від витрат бюджету?
2. Які існують режими бюджетного фінансування?
3. Якими групами актів регулюються відносини в галузі видатків держави?
4. Що розуміють під терміном "бюджетне фінансування"?
5. Назвіть принципи бюджетного фінансування. Розкрийте їх сутність.
6. Що розуміють під терміном "кошторисно-бюджетне фінансування"?
7. Визначте сутність та правове значення кошторису бюджетних установ.
8. Які існують види кошторисів? В чому їх особливості?
9. Які складові мають кошториси? Що містять ці складові?
10. Який механізм формування кошторису розпорядника бюджетних коштів?
11. Що визначають в Бюджетному кодексі України як поняття "бюджетне правопорушення"?
12. Що визначають в Бюджетному кодексі України як "нецільове використання коштів"?
13. В яких випадках виконавчі органи можуть призупиняти бюджетні асигнування? Який механізм призупинення та відновлення бюджетних асигнувань?
14. Які видатки відносять до соціально культурних? В чому полягає їх призначення?
15. Що є правовою базою фінансування видатків на соціальний захист населення? Назвіть основні нормативно-правові акти.
16. Які підрозділи за функціональною структурою включає розділ видатків "Соціальний захист та соціальне забезпечення"?
17. Які видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення фінансуються з Державного бюджету України, а які з місцевих бюджетів?
18. Що є правовою базою фінансування видатків на освіту? Назвіть основні нормативно-правові акти.
19. Які нормативні межі та пільгові умови фінансування видатків на освіту?
20. Які асигнування виділяють в функціональній структурі видатків бюджету на освіту?
21. Які видатки на освіту фінансуються з Державного бюджету України, а які з місцевих бюджетів?
22. Що є правовою базою фінансування видатків на науку? Назвіть основні нормативно-правові акти.
23. Які основні напрямки бюджетного фінансування науки?
24. Які нормативні межі фінансування видатків на наукову та науково-технічну діяльність?
25. На які напрямки наукової діяльності надається базове фінансування?

26. На які напрямки наукової діяльності надається програмно-цільове фінансування?
26. Які видатки передбачені за функціональною структурою на культуру та мистецтво?
27. Які заходи та заклади культури фінансуються з Державного бюджету України, а які з місцевих бюджетів?
28. Яким нормативно-правовим актом закріплено право на безкоштовну медичну допомогу?
29. Які видатки передбачені за функціональною структурою на охорону здоров'я?
30. Які заходи та заклади охорони здоров'я фінансуються з Державного бюджету України, а які з місцевих бюджетів?
31. На підставі яких показників визначаються обсяги бюджетного фінансування в сфері охорони здоров'я?
32. Які видатки передбачені за функціональною структурою на фізкультуру і спорт?
33. Які заходи та заклади фізкультури і спорту фінансуються з Державного бюджету України, а які з місцевих бюджетів?
34. Які нормативно-правові акти є правовою основою фінансування оборони України? Які нормативні межі цього фінансування?
35. В чому полягають правові основи здійснення видатків на державне управління? Які заходи та заклади державного управління фінансуються з Державного бюджету України, а які з місцевих бюджетів?

ТЕМА 7. ПРАВОВІ ОСНОВИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ГРОШОВОГО ОБОРОТУ І ВАЛЮТНИХ ВІНОСИН В УКРАЇНІ

Перелік практичних завдань та порядок їх виконання

1. Побудуйте схему банківської системи за рівнями та в розрізі площин взаємовідносин учасників.

2. Побудуйте схему суб'єктного складу банківських правовідносин за рівнями.

3. Зазначте, які основні методи правового регулювання банківської діяльності використовуються. Охарактеризуйте особливості цих методів та зміст їх правового регулювання.

Методи правового регулювання діяльності банків	
Види	Особливості правового регулювання

4. Побудуйте схему банківського законодавства за рівнями.

5. Побудуйте схему платіжних систем.

6. Складіть схему всіх видів банківських рахунків, передбачених законодавством України.

7. Побудуйте схему валютних операцій (в розрізі операцій та учасників).

8. Порівняйте права резидентів і нерезидентів щодо здійснення валютних операцій.

Права щодо здійснення валютних операцій	
Резиденти	Нерезиденти

9. Зобразіть схематично основні ланки валютного регулювання.

Контрольні запитання:

1. Який нормативно-правовий акт визначає правові норми діяльності банків? Як в ньому визначено поняття "банк"?
2. Які операції є базовими? Як, спираючись на поняття "базова операція" можна класифікувати банки?
3. Як у правовому розумінні визначається банківська діяльність?
4. Що розуміють під поняттям "банківська система"? В яких двох площинах розглядають банківську систему? Розкрийте зміст відносин в цих площинах.
5. Які умови формування банківського права? Що визначають під поняттям "банківське право"?
6. Які специфічні ознаки мають банківські правовідносини?
7. Які основні методи правового регулювання банківської діяльності використовуються?
8. Що розуміють під банківським законодавством? Які його рівні та особливості виділяють?
9. В чому полягають причини, що обумовлюють вдосконалення банківського права в Україні?
10. Які основні умови грошового обігу законодавчо закріплюються на території країни? Коротко охарактеризуйте ці умови згідно законодавчого поля в Україні.
11. Якими нормативно-правовими актами регулюються засади функціонування платіжних систем в Україні?
12. Що розуміють під поняттям "платіжна система"? В чому полягає функція платіжної системи?
13. Які основні положення мають визначати правила діяльності платіжної системи?
14. Що включає в себе інститут банківського рахунку? Розкрийте основний зміст цих складових.
15. В чому зміст розмежування понять "банківський вклад" і "банківський рахунок"?
16. В чому особливості правової основи банківського рахунку? Поясніть ці

особливості.

18. Якими нормативно-правовими актами регулюється організація готівкового обігу та касових операцій в Україні?

19. В чому полягають основні завдання банківських установ в організації готівкового обігу?

20. Якими нормативно-правовими актами регулюється організація безготівкових розрахунків в Україні?

21. Як визначає чинне законодавство валюту України та іноземну валюту?

22. Які операції відносить чинне законодавство до валютних?

23. Хто виступає учасниками валютних операцій?

24. Якими нормативно-правовими актами регулюються валютні операції в Україні?

25. Які види ліцензій видає Національний банк України банкам та іншим фінансовим установам для здійснення валютних операцій?

26. Що розуміють під конвертованістю валюти? Які групи валют за рівнем їх конвертованістю виділив Національний банк в запровадженому ним Класифікаторі іноземних валют?

27. Які фактори визначають форми й методи проведення валютної політики? Які відповідно цих факторів форми та методи валютної політики виділяють? В чому їх сутність?

28. Що представляє собою валютна система відповідно положень фінансового та господарського права?

29. Які елементи містить національна валютна система? Охарактеризуйте їх відносно правового поля в Україні.

30. Якими нормативно-правовими актами регулюються валютні відносини в Україні?

31. Які етапи виділяють в розвитку законодавчого регулюванні валютних операцій в Україні?

32. Що розуміють під валютним регулюванням? Як ринкове валютне регулювання доповнює державне?

33. По яким напрямкам здійснюється валютне регулювання в Україні?

34. Які особливості має правове регулювання обігу і використання валютних цінностей на території України?

35. Які повноваження мають в сфері валютного регулювання Кабінет Міністрів України та Національний банк України?

36. Хто є суб'єктами валютного контролю в Україні? Яким нормативно-правовим актом регулюється валютний контроль в Україні?

37. Що є метою валютного контролю? Які основні напрямки валютного контролю виділяють?

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ПОТОЧНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ

Вкажіть вірну відповідь (одну або декілька):

Тема 1. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ

1. Фінанси – це:

- 1) усі види доходів держави і підприємств;
- 2) еквівалент коштів;
- 3) економічні відносини, що складаються при утворенні, розподілі і використанні грошових коштів;
- 4) формування і використання засобів державного бюджету.

2. До централізованих фондів грошових коштів належать:

- 1) фонди некомерційних організацій;
- 2) фонди комерційних підприємств; амортизаційний фонд;
- 3) Пенсійний фонд; місцеві бюджети; Державний бюджет України;

3. До децентралізованих фондів грошових коштів належать:

- 1) форми міністерств;
- 2) фонд економічного стимулювання; амортизаційний фонд; фонд оплати праці;
- 3) фонд соціального страхування на випадок безробіття; фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.

4. До методів здійснення фінансової діяльності відносять:

- 1) комерційного розрахунку, кошторисного фінансування;
- 2) мобілізації, розподілу та використання фондів коштів;
- 3) фінансування і кредитування.

5. Фінансова система – це:

- 1) сукупність методів організації фінансових відносин;
- 2) сукупність сфер фінансових відносин;
- 3) сукупність заходів держави з метою мобілізації фінансових ресурсів;
- 4) сукупність економічних відносин з приводу залучення фінансових ресурсів.

6. До сфери загальнодержавних фінансів відносять такі ланки:

- 1) зведений бюджет України;
- 2) фінанси громадських організацій; добродійні фонди;
- 3) державний кредит; державні цільові фонди; Державний бюджет України;
- 4) фінанси домогосподарств.

7. Назвіть ланки державних фінансів України:

- 1) фінанси підприємств різних форм власності, державний бюджет, фінансовий ринок;
- 2) державний бюджет, страхування, фінанси державних підприємств;
- 3) державний бюджет, державний кредит, місцеві фінанси;
- 4) державні централізовані фонди цільового призначення, фінансовий ринок, страхування.

8. Верховна Рада України у сфері управління фінансами має такі повноваження:

- 1) приймає закони з фінансових питань; затверджує Державний бюджет України; визначає засади внутрішньої і зовнішньої фінансової політики;
- 2) складає проект Державного бюджету України;
- 3) складає проекти місцевих бюджетів; затверджує місцеві бюджети.

9. Повноваження Президента України в сфері управління фінансами:

- 1) має право встановлювати місцеві податки;
- 2) підписує закони, прийняті Верховною Радою України; має право вето щодо прийнятих Верховною Радою законів;
- 3) розробляє пропозиції щодо вдосконалення податкової політики;
- 4) складає проект Державного бюджету України.

10. Функції Кабінету Міністрів у сфері фінансів:

- 1) організація розробки проекту Державного бюджету України;
- 2) забезпечення виконання Державного бюджету України;
- 3) забезпечення проведення економічної політики держави;
- 4) усі названі.

11. Міністерство фінансів України виконує наступні функції:

- 1) складає проект Державного бюджету України; здійснює управління державним зовнішнім і внутрішнім боргом; вивчає валютно-фінансові проблеми в галузі міжнародного співробітництва;
- 2) затверджує Державний бюджет України;
- 3) здійснює контроль за випуском і обігом цінних паперів.

12. Який орган здійснює роз'яснення законодавства з питань оподаткування серед платників податків:

1) податкова міліція;	3) Міністерство фінансів;
2) Державна фіскальна служба;	4) Рахункова палата.

13. Який орган здійснює управління державним внутрішнім та зовнішнім боргом відповідно до чинного законодавства:

1) Контрольно-ревізійна служба;	3) Міністерство фінансів;
2) Державне казначейство;	4) Рахункова палата.

14. Який орган організовує виконання Державного бюджету України і здійснює контроль за цим:

1) Контрольно-ревізійна служба;	3) Міністерство фінансів;
2) Державне казначейство;	4) Рахункова палата.

15. Основним завданням якого органу є розроблення та проведення єдиної державної фінансової, бюджетної, податкової політики:

1) Контрольно-ревізійна служба;	3) Державна фіскальна служба;
2) податкова міліція;	4) Міністерство фінансів України.

16. Який орган забезпечує безпеку працівників органів державної податкової служби та їх захист від протиправних посягань, пов'язаних з виконанням посадових обов'язків:

1) Контрольно-ревізійна служба;	3) Державна фіскальна служба;
2) податкова міліція;	4) Міністерство фінансів України.

17. Який орган здійснює фінансування видатків державного бюджету:

- 1) Державне казначейство України;
- 2) Міністерство фінансів України;

- 3) Рахункова палата України;
- 4) Державна пробірна служба.

18. Основним завданням якого органу є розроблення стратегії щодо внутрішніх та зовнішніх запозичень держави і погашення та обслуговування державного боргу:

- 1) Головне контрольно-ревізійне управління України;
- 2) Державне казначейство України;
- 3) Міністерство фінансів України;
- 4) Рахункова палата України.

19. Завданням якого органу є аналіз встановлених відхилень від показників Державного бюджету України та підготування пропозицій щодо їх усунення, а також про вдосконалення бюджетного процесу в цілому:

- 1) Головне контрольно-ревізійне управління України;
- 2) Державне казначейство України;
- 3) Міністерство фінансів України;
- 4) Рахункова палата України.

20. Основним завданням якого органу є здійснення разом з іншими органами виконавчої влади аналізу сучасної економічної та фінансової ситуації в Україні, а також перспектив її розвитку:

- 1) Головне контрольно-ревізійне управління України;
- 2) Державна податкова служба;
- 3) Державне казначейство України;
- 4) Міністерство фінансів України.

21. Який орган збирає, аналізує, узагальнює інформацію щодо порушень податкового законодавства:

- 1) Головне контрольно-ревізійне управління України;
- 2) податкова міліція;
- 3) Державна податкова адміністрація України;
- 4) Рахункова палата.

22. Який орган веде облік касового виконання державного бюджету, складає звітність про стан виконання державного та зведеного бюджетів:

- 1) Державне казначейство України;
- 2) Міністерство фінансів України;
- 3) Рахункова палата;
- 4) Державна пробірна служба.

Тема 2. ПРЕДМЕТ, МЕТОД, СИСТЕМА ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСОВОГО ПРАВА

1. Фінансове право – це:

- 1) галузь права, яка містить юридичні норми, що регулюють відносини, які виникають при здійсненні державного управління;
- 2) галузь права, яка містить юридичні норми, що регулюють відносини, які виникають у процесі створення, розподілу й використання фондів коштів держави та органів місцевого самоврядування, необхідних для реалізації їх

завдань та функцій;

3) галузь права, яка містить юридичні норми, що регулюють відносини, які виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання.

2. Фінансове право пов'язане з такими іншими галузями права:

- 1) конституційним;
- 2) адміністративним;
- 3) цивільним і господарським;
- 4) кримінальним, трудовим, пенсійним;
- 5) усіма переліченими галузями права.

3. Фінансове право, як навчальна дисципліна, вивчає:

- 1) фінанси та фінансові відносини;
- 2) майнові та вартісні відносини;
- 3) правові норми, які регулюють фінансову діяльність держави та інших суб'єктів фінансової системи.

4. Фінансове законодавство включає:

- 1) Конституцію України, загальні закони, спеціальні закони, укази Президента та органів виконавчої влади, акти органів місцевого самоврядування та місцевої влади, акти фінансово-кредитних установ, які містять фінансові норми;
- 2) загальні закони, спеціальні закони, акти органів місцевого самоврядування та місцевої влади, акти фінансово-кредитних установ, які містять фінансові норми;
- 3) Конституцію України, загальні закони, спеціальні закони, укази Президента та органів виконавчої влади, які містять фінансові норми;

5. Наука фінансового права вивчає:

- 1) фінанси та фінансові відносини;
- 2) грошові відносини та грошову систему;
- 3) фінансове право.

6. Фінансово-правові норми мають:

- 1) імперативний характер;
- 2) диспозитивний характер;
- 3) деструктивний характер.

7. Фінансово-правові норми залежно від способу впливу на учасників фінансових відносин поділяють на такі види:

- 1) уповноважуючі та дозволяючі;
- 2) зобов'язуючі, забороняючі та уповноважуючі;
- 3) наказуючі, заперечуючі, зобов'язуючі.

8. За змістом фінансово-правові норми можуть бути:

- 1) грошові та матеріальні;
- 2) вартісні та майнові;
- 3) матеріальні та процесуальні.

9. Структура фінансово-правової норми містить:

- 1) гіпотезу, диспозицію та санкцію;
- 2) теорію, гіпотезу та доказ;
- 3) диспозицію, санкцію та заохочення.

10. Об'єктом фінансових правовідносин є:

- 1) майно та грошові кошти суб'єктів фінансових відносин;
- 2) власність суб'єктів фінансових відносин;
- 3) фонди коштів, які формуються, розподіляються та використовуються учасниками фінансових відносин.

11. Суб'єктами фінансових правовідносин є:

- 1) лише держава та її органи влади;
- 2) фізичні, юридичні особи та держава, в особі її органів;
- 3) підприємства, організації, громадяни, бюджетні установи.

12. Юридичні факти поділяються на:

- 1) події та дії;
- 2) вчинки та наслідки;
- 3) дії, вчинки та стани;
- 4) дії, ситуації та вчинки.

13. Вкажіть найповніше і найточніше визначення фінансових правовідносин:

- 1) врегульовані юридичними нормами економічні відносини між учасниками мобілізації, розподілу й витрачання фондів грошових коштів;
- 2) суспільні відносини між учасниками фінансових відносин, які врегульовані фінансово-правовими нормами;
- 3) врегульовані фінансово-правовими нормами суспільні відносини, учасники яких виступають як носії юридичних прав та обов'язків у сфері мобілізації, розподілу й витрачання централізованих і децентралізованих фондів коштів.

14. Здатність бути носієм прав та обов'язків – це:

- 1) дієздатність;
- 2) правоздатність;
- 3) правосуб'єктність.

15. Здатність самостійно реалізовувати права та обов'язки – це:

- 1) дієздатність;
- 2) правоздатність;
- 3) правосуб'єктність.

Тема 3. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

1. До принципів фінансового контролю належать:

- 1) гласність; превентивність; об'єктивність; незалежність;
- 2) превентивність; демократичний централізм; незалежність;
- 3) об'єктивність; демократичний централізм; єдність.

2. Залежно від суб'єктів, які здійснюють фінансовий контроль, існують такі його види:

- 1) державний; громадський; аудит;
- 2) поточний; наступний;
- 3) аудит; наступний; громадський.

3. Який орган здійснює контроль за утворенням і погашенням внутрішнього та зовнішнього боргу України, визначення ефективності та доцільності видатків державних коштів, валютних і кредитно-валютних ресурсів:

- 1) Головне контрольно-ревізійне управління України;

- 2) Державне казначейство України;
- 3) Міністерство фінансів України;
- 4) Рахункова палата України.

4. Головним завданням якого органу є здійснення державного контролю за витрачанням коштів і матеріальних цінностей, їх збереженням, станом і достовірністю бухгалтерського обліку і звітності в міністерствах, відомствах, державних комітетах, державних фондах, бюджетних установах, а також на підприємствах і в організаціях, які отримують кошти з бюджетів усіх рівнів:

- 1) Головне контрольно-ревізійне управління України;
- 2) Державна податкова адміністрація України;
- 3) Державне казначейство України;
- 4) Рахункова палата України.

5. Який орган здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю сплати до бюджету та державних цільових фондів податків і зборів (обов'язкових платежів), а також неподаткових доходів:

- 1) податкова міліція;
- 2) Державна податкова адміністрація України;
- 3) Міністерство фінансів України;
- 4) Рахункова палата України.

6. Завданням якого органу є контроль за дотриманням законності щодо надання Україною позик і економічної допомоги іншим державам, міжнародним організаціям, передбачених у Державному бюджету України:

- 1) Головне контрольно-ревізійне управління України;
- 2) Державне казначейство України;
- 3) Міністерство фінансів України;
- 4) Рахункова палата України.

7. Функції Рахункової палати Верховної Ради України:

- 1) складання проекту Державного бюджету України;
- 2) контроль за діяльністю міністерств та відомств; контроль за виконанням дохідної та видаткової частин Державного бюджету;
- 3) фінансування видатків Державного бюджету України.

8. Основними завданнями Державного казначейства України є:

- 1) складання і затвердження Державного бюджету України;
- 2) організація виконання Державного бюджету і здійснення контролю за ним;
- 3) контроль за правильністю обчислення податків та своєчасністю перерахувань;
- 4) фінансовий контроль суб'єктів підприємницької діяльності різних форм власності.

9. Основними завданнями Державної контрольно-ревізійної служби є:

- 1) управління державним боргом;
- 2) складання звіту про виконання Державного бюджету;
- 3) контроль за витрачанням коштів бюджетними установами; контроль за витрачанням коштів і матеріальних цінностей в установах, організаціях і

підприємствах, які отримують кошти з бюджетів усіх рівнів.

Тема 4. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ДЕРЖАВНИХ І МІСЦЕВИХ ФОНДІВ КОШТІВ

1. Бюджетна система в Україні:

1) однорівнева;	3) трирівнева;
2) дворівнева;	4) багаторівнева.

2. Бюджетні відносини – це:

- 1) розподільчі відносини;
- 2) стимулюючі відносини;
- 3) грошові відносини;
- 4) відносини, пов'язані з формуванням і використанням централізованого фонду грошових коштів держави;
- 5) госпрозрахункові відносини.

3. З законодавчої точки зору бюджет – це:

- 1) сумарний обсяг доходів та видатків органу влади;
- 2) план фінансування втілення міжнародної, оборонної, соціальної та економічної політики держави;
- 3) законодавчо закріплений фінансовий план державного або територіального рівня;
- 4) всі відповіді правильні.

4. Як фінансовий план, бюджет:

- 1) може включати загальний і спеціальний фонди;
- 2) включає доходну та видаткову частини;
- 3) будується за балансовим принципом;
- 4) усі відповіді правильні.

5. Бюджетні правовідносини в Україні регулюють:

- 1) Закон України "Про бюджетну систему" та Закон України "Про Державний бюджет";
- 2) Конституція України, Бюджетний кодекс, Закон "Про Державний бюджет";
- 3) закони, які регулюють бюджетні правовідносини, нормативно-правові акти уряду та центральних органів виконавчої влади, рішення органів влади Автономної республіки Крим, місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування, прийняті на підставі Бюджетного кодексу, Закону "Про Державний бюджет" та інших законів, що регулюють бюджетні правовідносини;
- 4) відповіді 1, 2 і 3;
- 5) відповіді 1 і 2;
- 6) відповіді 2 і 3.

6. Державний бюджет складається з таких структурних частин:

- 1) загальний і спеціальний фонд;
- 2) дохідна і видаткова частини;
- 3) резервний фонд, таємні видатки;

4) усі варіанти правильні.

7. Бюджетна класифікація України складається:

1) з однієї складової частини;	3) з трьох складових частин;
2) з двох складових частин;	4) з чотирьох складових частин.

8. Доходи бюджету – це:

- 1) сукупність економічних відносин з приводу формування фондів грошових коштів у розпорядженні органів державної влади та управління;
- 2) результат розподілу та перерозподілу ВВП;
- 3) частина фінансових ресурсів держави;
- 4) усі відповіді правильні.

9. Держані доходи класифікуються за територіальним принципом на:

1) обов'язкові та добровільні;	3) загальнодержавні та місцеві;
2) податкові та неподаткові;	4) загальні та цільові.

10. Доходи бюджету діляться згідно бюджетної класифікації:

- 1) за функціями, з виконанням яких вони пов'язані;
- 2) за економічною характеристикою;
- 3) за відомчою ознакою;
- 4) за бюджетними програмами;
- 5) на податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом та трансфери.

11. Яким чином поділяються неподаткові надходження бюджету?

- 1) доходи від власності та підприємницької діяльності; адміністративні штрафи та санкції; плата за навчання іноземних громадян у навчальних закладах; інші надходження;
- 2) надходження від штрафів та фінансових санкцій; доходи від власності та підприємницької діяльності; інші неподаткові надходження;
- 3) доходи від власності та підприємницької діяльності; доходи від некомерційного та побічного продажу; надходження від сплати штрафних санкцій; інші неподаткові надходження;
- 4) адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційного та побічного продажу; доходи від власності та підприємницької діяльності; надходження від штрафів та фінансових санкцій; інші неподаткові надходження.

12. За якими ознаками класифікуються видатки бюджету:

- 1) роль у відтворенні виробництва, суспільне призначення, цільове призначення;
- 2) галузі економіки і соціальної сфери, рівні бюджетної системи, форми бюджетного фінансування;
- 3) суспільне і цільове призначення, роль у відтворенні виробництва, галузі економіки і соціальної сфери, рівні бюджетної системи, форми бюджетного фінансування;
- 4) роль у процесі відтворення, суспільно-цільове призначення, галузі національної економіки, рівні бюджетної системи, форми бюджетного фінансування.

14. Класифікація видатків бюджету за ознакою головного розпорядника бюджетних коштів – це:

- 1) функціональна класифікація видатків бюджету;
- 2) економічна класифікація видатків бюджету;
- 3) відомча класифікація видатків бюджету;
- 4) програмна класифікація видатків бюджету.

14. Резервний фонд бюджету повинен мати такий обсяг відповідно до обсягу видатків загального фонду певного бюджету:

- 1) 1% від обсягу видатків загального фонду;
- 2) 2% від обсягу видатків загального фонду;
- 3) 3% від обсягу видатків загального фонду;
- 4) 4% від обсягу видатків загального фонду.

15. Кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого, це:

- 1) міжбюджетний трансферт;
- 2) фінансовий норматив бюджетної забезпеченості;
- 3) субвенція;
- 4) дотація вирівнювання;
- 5) кошик доходів бюджету.

16. Особливість бюджетних прав (порівняно з іншими галузями права) полягає в тому, що:

- 1) бюджетні права за своїми юридичними властивостями наближаються до обов'язків;
- 2) бюджетні права за своїми юридичними властивостями наближаються до повноважень.

17. Бюджетний процес – це:

- 1) регламентована законодавством діяльність державних органів щодо складання, розгляду, затвердження, виконання бюджету і затвердження звіту про його виконання;
- 2) розгляд і затвердження державного бюджету Верховною Радою України;
- 3) складання і затвердження державного бюджету Кабінетом Міністрів України;
- 4) складання і затвердження бюджетів місцевими органами представницької і виконавчої влади.

18. Бюджетний процес включає наступні стадії:

- 1) складання, розгляд проекту бюджету;
- 2) складання, виконання бюджету;
- 3) розгляд, прийняття, виконання бюджету;
- 4) повна відповідь відсутня.

19. Бюджетний процес в Україні проходить:

- 1) одну стадію;
- 2) дві стадії;
- 3) три стадії;
- 4) чотири стадії.

20. Складання проектів бюджетів – це:

- 1) перша стадія бюджетного процесу;
- 2) друга стадія бюджетного процесу;
- 3) третя стадія бюджетного процесу;
- 4) четверта стадія бюджетного процесу.

21. За складання проекту Закону про Державний бюджет України відповідає:

1) Президент України;	3) Голова Верховної Ради України;
2) Прем'єр-міністр України;	4) міністр фінансів України.

22. Інструкції головним розпорядникам бюджетних коштів з підготовки бюджетних запитів розробляє:

- 1) Комітет Верховної Ради України з питань бюджету;
- 2) Кабінет Міністрів України;
- 3) Національний банк України;
- 4) Міністерство фінансів України.

23. Проект Основних засад грошово-кредитної політики на наступний рік подає:

1) міністр фінансів України;	3) Національний банк України;
2) Кабінет Міністрів України;	4) Державне казначейство України.

24. Основні напрямки бюджетної політики України та постанову щодо схвалення проекту Закону "Про Державний бюджет" на наступний бюджетний період приймає:

1) Верховна Рада України;	4) Міністерство фінансів України;
2) Кабінет Міністрів України;	5) Державне казначейство України;
3) Президент України;	6) усі разом.

25. Проект Закону про Державний бюджет України розробляє:

- 1) Верховна Рада України;
- 2) Міністерство фінансів України;
- 3) Кабінет Міністрів України;
- 4) Комітет Верховної Ради України з питань бюджету.

26. Проект Закону України про Державний бюджет України Кабінетові Міністрів України подає до розгляду:

- 1) Міністерство фінансів України;
- 2) Державне казначейство України;
- 3) Комітет Верховної Ради України з питань бюджету.

27. Проект Основних напрямків бюджетної політики на наступний бюджетний період подається до Верховної Ради України не пізніше ніж за ____ днів до початку парламентських слухань з питань бюджетної політики:

1) за 5 днів;	3) за 1 день.
2) за 3 дні;	

28. Парламентські слухання з питань бюджетної політики на наступний бюджетний період відбуваються не пізніше:

1) 1 квітня;	3) 1 червня;
2) 20 квітня;	4) 30 червня.

29. З доповіддю про Основні напрями бюджетної політики на наступний бюджетний період виступає:

- 1) Голова Верховної Ради України;
- 2) Голова комітету Верховної Ради України з питань бюджету;
- 3) Прем'єр-міністр України або за його дорученням міністр фінансів України;
- 4) голова Національного банку України.

30. Проект Закону про Державний бюджет України подається до Верховної Ради України не пізніше:

1) 1 червня;	3) 30 вересня;
2) 15 вересня;	4) 1 жовтня.

31. Про відповідність проекту Закону про Державний бюджет України Основним напрямом бюджетної політики на наступний бюджетний період та пропозиціям Верховної Ради України на пленарному засіданні Верховної Ради України доповідає:

- 1) Прем'єр-міністр України;
- 2) голова Національного банку України;
- 3) Голова комітету Верховної Ради України з питань бюджету;
- 4) голова Рахункової палати Верховної Ради України.

32. Прийняття пропозицій комітетом Верховної Ради України з питань бюджету припиняється після:

1) 1 (6) жовтня;	3) 15 (20) жовтня.
2) 10 (15) жовтня;	

33. У разі відхилення проекту Закону про Державний бюджет України Кабінет Міністрів України зобов'язаний подати проект на повторне представлення з обґрунтування змін у такий термін:

1) 1 тиждень;	3) 5 днів.
2) 2 тижні;	

34. Висновки та пропозиції до проекту Закону про Державний бюджет України готує:

- 1) Верховна Рада України;
- 2) Кабінет Міністрів України;
- 3) Міністерство фінансів України;
- 4) Комітет Верховної Ради України з питань бюджету.

35. Прийняття проекту Закону "Про Державний бюджет" у 1-му читанні:

- 1) полягає у прийнятті рішення щодо висновків та пропозицій до проекту Закону "Про Державний бюджет";
- 2) передбачає встановлення обсягу дефіциту (профіциту), доходів і видатків, обсягу міжбюджетних трансфертів;
- 3) полягає у голосуванні щодо окремих статей проекту Закону "Про Державний бюджет" та по проекту в цілому.

36. Друге читання проекту Закону про Державний бюджет України завершується не пізніше:

1) 30 жовтня;	3) 10 листопада;
2) 1 листопада;	4) 20 листопада.

37. Прийняття проекту Закону "Про Державний бюджет" у 2-му читанні:

- 1) полягає у прийнятті рішення щодо висновків та пропозицій до проекту Закону "Про Державний бюджет";
- 2) передбачає встановлення обсягу дефіциту (профіциту), доходів і видатків, обсягу міжбюджетних трансфертів;

3) полягає у голосуванні щодо окремих статей проекту Закону "Про Державний бюджет" та по проекту в цілому.

38. Доопрацьований проект Закону про Державний бюджет України вноситься на розгляд Верховної Ради України у третьому читанні не пізніше:

1) 20 листопада;	3) 30 листопада;
2) 25 листопада;	4) 1 грудня.

39. Прийняття проекту Закону "Про Державний бюджет" у 3-му читанні:

- 1) полягає у прийнятті рішення щодо висновків та пропозицій до проекту Закону "Про Державний бюджет";
- 2) передбачає встановлення обсягу дефіциту (профіциту), доходів і видатків, обсягу міжбюджетних трансфертів;
- 3) полягає у голосуванні щодо окремих статей проекту Закону "Про Державний бюджет" та по проекту в цілому.

40. Закон про Державний бюджет України приймається Верховною Радою України до:

1) 30 листопада;	3) 31 грудня;
2) 1 грудня;	4) 1 січня.

41. Виконання бюджету – це:

- 1) перша стадія бюджетного процесу;
- 2) друга стадія бюджетного процесу;
- 3) третя стадія бюджетного процесу;
- 4) четверта стадія бюджетного процесу.

42. Виконання Державного бюджету України забезпечує:

1) Кабінет Міністрів;	3) Національний банк;
2) Міністерство фінансів;	4) Державне казначейство.

43. В Україні застосовується така форма обслуговування Державного бюджету України:

1) казначейська;	3) змішана;
2) касова;	4) усі варіанти правильні.

44. Існують такі види звітності про виконання бюджету:

1) оперативна, місячна;	4) оперативна, місячна, квартальна, річна.
2) квартальна, річна;	
3) місячна, квартальна, річна;	

45. Звітність про виконання Державного бюджету України є:

1) квартальною;	4) оперативною;
2) річною;	5) всі відповіді вірні.
3) місячною;	

46. Річний звіт про виконання Закону про Державний бюджет України подається Кабінетом Міністрів Верховній Раді України не пізніше:

- 1) 30 січня року, наступного за звітним;
- 2) 1 квітня року, наступного за звітним;
- 3) 30 квітня року, наступного за звітним;
- 4) 1 травня року, наступного за звітним.

47. Висновки щодо використання коштів Державного бюджету України

готує:

- 1) Кабінет Міністрів України;
- 2) Верховна Рада України;
- 3) Рахункова палата.

Тема 5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ДОХОДІВ

1. Предметом податкового права є:

- 1) податки, збори та обов'язкові платежі;
- 2) платники податків та податкові органи;
- 3) відносини з приводу надходження податків і зборів від платників до бюджетів.

2. Метод правового регулювання податкових відносин:

- 1) диспозитивний;
- 2) імперативний;
- 3) конструктивний.

3. Яке з визначень податків є найвичерпнішим:

- 1) будь-який платіж на користь держави;
- 2) сукупність платежів на користь держави, що встановлені законодавством;
- 3) добровільні пожертвування на користь держави;
- 4) обов'язковий платіж, що встановлюється державою і сплачується на її користь у відповідності до діючого законодавства.

4. Податок виконує такі функції:

- 1) фіскальну;
- 2) контрольну;
- 3) розподільчу;
- 4) регулюючу;
- 5) стимулюючу;
- 6) всі зазначені.

5. Податок – це обов'язковий внесок до:

- 1) Державного бюджету України;
- 2) місцевих бюджетів;
- 3) державних цільових фондів;
- 4) децентралізованих фондів.

6. Податковою системою називають:

- 1) сукупність встановлених в країні податків і обов'язкових платежів;
- 2) сукупність встановлених в країні обов'язкових платежів;
- 3) сукупність встановлених в країні зборів, податків, обов'язкових платежів та органів, що контролюють їх надходження до бюджету.

7. Систему оподаткування в Україні складають:

- 1) сукупність загальнодержавних податків;
- 2) сукупність місцевих податків;
- 3) сукупність загальнодержавних та місцевих податків;
- 4) сукупність податків та зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів та до державних фондів.

8. Який перелік суттєвих елементів закону про податок є правильним:

- 1) платник податку, об'єкт податку, предмет податку, податковий період, одиниця оподаткування, податкова ставка, звітний період, строк сплати податку, податкові пільги;
- 2) платник податку, метод обліку податкової бази, податковий період, метод оподаткування, порядок розрахунку податку, порядок утримання і повернення неправильно утриманих сум, звітний період, строк сплати

податку, способи і порядок сплати, податкові пільги;

3) платник податку, об'єкт податку, предмет податку, метод обліку податкової бази, податковий період, одиниця оподаткування, податкова ставка, метод оподаткування, порядок розрахунку податку, звітний період, строк сплати податку, способи і порядок сплати, податкові пільги;

4) платник податку, об'єкт податку, предмет податку, метод обліку податкової бази, податковий період, податкова ставка, метод оподаткування, порядок розрахунку податку, строк сплати податку, способи і порядок сплати, відповідальність за податкові правопідносини.

9. Споживач товари чи послуги, в ціну якого включається податок, є:

1) платником податку;	4) одиницею оподаткування;
2) суб'єктом оподаткування;	5) об'єктом оподаткування.
3) носієм податку;	

10. Одиниця виміру об'єкта оподаткування – це:

1) платник податку;	4) одиниця оподаткування;
2) суб'єкт оподаткування;	5) об'єкт оподаткування.
3) носій податку;	

11. Грошова сума, з якої стягують податок:

1) джерело сплати;	4) податкова база;
2) податкова квота;	5) податковий тягар.
3) податкова ставка;	

12. За яким критерієм виділяються з податкових правопорушень податкові злочини:

- 1) залежно від об'єкта;
- 2) залежно від направленості дії;
- 3) залежно від міри суспільної небезпеки.

13. Податкова відповідальність базується на принципах:

- 1) імперативності, невідворотності, законності;
- 2) невідворотності, законності, справедливості;
- 3) законності, платності, неупередженості.

14. Які санкції фінансово-правових норм застосовуються у разі порушення податкового законодавства:

- 1) штрафи, позбавлення волі, конфіскація майна;
- 2) пеня, звільнення з посади, догана;
- 3) стягнення донарахованих сум податків, штрафи, пеня.

15. За яке порушення податкового законодавства встановлено підвищену відповідальність платника податків:

- 1) порушення терміну подання бухгалтерської звітності;
- 2) порушення терміну складання податкової декларації;
- 3) приховування об'єкта оподаткування;
- 4) несвоєчасне перерахування податку до бюджету;
- 5) порушення терміну подання платіжного доручення на сплату податку до бюджету.

16. До кого застосовуються міри адміністративної відповідальності:

1) до юридичних осіб;	2) до посадових осіб;

3) до платників податків фізичних осіб.

17. Хто може бути суб'єктом податкового злочину:

- 1) службова особа, підприємець, платник податку;
- 2) посадова особа, держава;
- 3) юридична особа, фізична особа, посадова особа.

18. Державний кредит – це:

- 1) сукупність відносин, в яких держава виступає позичальником вільних коштів у населення та підприємницьких структур;
- 2) банківський кредит, що надається державним банком;
- 3) сукупність відносин, в яких держава виступає в ролі кредитора;
- 4) сукупність відносин, в яких держава виступає в ролі позичальника коштів, кредитора та гаранта.

19. Державний кредит існує в таких формах:

- 1) ощадна справа, гарантії Уряду, державні позики;
- 2) кредити центрального банку і комерційних банків;
- 3) дотація, субсидія, субвенція;
- 4) кредити Уряду і місцевих органів влади.

20. Які функції виконує страхування:

- 1) перерозподільчу, регулюючу, стимулюючу, контрольну;
- 2) ризикову, попереджувальну, накопичувальну, контрольну;
- 3) стимулюючу, ризикову, перерозподільчу, стимулюючу.

21. Який вид страхування регулюються нормами фінансового права:

- 1) майнове страхування;
- 2) страхування фінансових ризиків;
- 3) пенсійне страхування;
- 4) страхування інвестицій.

22. Визначте галузі страхування:

- 1) приватне та державне;
- 2) індивідуальне та колективне;
- 3) соціальне та економічне.

23. Відповідно законодавства виділяють такі види страхування в залежності від об'єктів страхування:

- 1) пенсійне, медичне, соціальне;
- 2) особисте, майнове, відповідальності;
- 3) страхування в зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві, на випадок безробіття.

Тема 6. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ВИДАТКІВ ТА БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ В УКРАЇНІ

1. Видатки бюджету розподіляються по ланках бюджетної системи в Україні:

- 1) на основі принципу субсидіарності;
- 2) на основі розмежування повноважень;
- 3) на основі розподілу доходів;
- 4) на основі розрахунків доходної спроможності бюджетів;
- 5) відповіді 1 і 2;
- 6) відповіді 3 і 4.

2. За якими ознаками класифікуються видатки бюджету?

- 1) роль у відтворенні виробництва, суспільне призначення, цільове призначення;
- 2) предметна ознака, за роллю в відтворювальному процесі, за економічним змістом;
- 3) суспільне і цільове призначення, роль у відтворенні виробництва, галузі економіки і соціальної сфери, рівні бюджетної системи, форми бюджетного фінансування.

3. Що відображає економічна класифікація видатків бюджету?

- 1) поточні видатки і видатки розвитку;
- 2) поточні і капітальні видатки;
- 3) статті і підстатті видатків, елементи цільових витрат;
- 4) поточні і капітальні видатки, кредитування х врахуванням погашення.

4. До публічних видатків належать:

- 1) видатки, що здійснюються з Державного бюджету;
- 2) видатки, що здійснюються з місцевих бюджетів;
- 3) видатки з державних цільових позабюджетних фондів;
- 4) видатки, що здійснюються з децентралізованих фондів коштів.

5. Фінансування публічних видатків здійснюється на основі таких принципів:

- 1) плановості;
- 2) самостійності;
- 3) безповоротності та безоплатності;
- 4) періодичності.

6. Які визначено принципи фінансування видатків:

- 1) плановість, безоплатність, безповоротність, цільове спрямування коштів, ефективність використання коштів, фінансування в міру виконання плану, оптимальне поєднання джерел фінансування, економія, контроль;
- 2) плановість, безоплатність, поворотність, цільове спрямування коштів, ефективність використання коштів, оптимальне поєднання джерел фінансування, економія, контроль;
- 3) плановість, платність, безповоротність, ефективність використання коштів, фінансування в міру виконання плану, оптимальне поєднання джерел фінансування, економія, контроль.

7. Головні розпорядники встановлюються шляхом:

- 1) взяття бюджетних зобов'язань;
- 2) складання бюджетних запитів;
- 3) встановлення бюджетних призначень;
- 4) встановлення бюджетного розпису.

8. Кошторис – це:

- 1) бюджетні асигнування, розподілені поквартально і постатейно;
- 2) плановий документ, в якому встановлюється обсяг бюджетних асигнувань, їх постатейний і поквартальний розподіли;
- 3) розпис доходів і видатків, збалансований в часі з поквартальним розподілом;

4) плановий документ з переліком бажаних витрат і можливих надходжень певної бюджетної установи, їх постатейний і поквартальний розподіли.

9. Основним документом, що визначає витрати бюджетних установ, є:

1) Державний бюджет України;	3) кошторис;
2) місцевий бюджет;	4) фінансовий план.

10. На кошторисно-бюджетному фінансуванні перебувають:

- 1) освітні заклади, в тому числі приватні;
- 2) державні заклади охорони здоров'я, які надають платні послуги;
- 3) підрозділи Служби безпеки України;
- 4) Аудиторська палата України.

11. Які існують види кошторисів?

1) поточний, капітальний;	3) індивідуальний, зведений;
2) на централізовані заходи,	4) постатейний та поквартальний.
- особовий;

12. Кошторис має такі складові частини:

1) доходи і видатки;	4) фонд розвитку, фонд оплати
2) резервний фонд, таємні видатки;	праці.
3) загальний та спеціальний фонд;	

13. Кошторис має містити такі відомості:

- 1) юридичну адресу бюджетної установи;
- 2) реквізити банківських рахунків;
- 3) показники надходжень коштів із загального фонду бюджету;
- 4) показники надання кредитів.

14. Обсяги фінансування кошторису визначаються:

- 1) загальними потребами бюджетної установи та її можливими доходами;
- 2) оперативно-сітьовими показниками та нормативами видатків;
- 3) кількістю одиниць за штатним розписом;
- 4) фізіологічними потребами і статистичними спостереженнями.

15. У кошторисних розрахунках використовуються:

- 1) показники, які характеризують кількісні параметри діяльності бюджетної установи, нормативи видатків у розрахунку на повний кількісний показник;
- 2) обсяги міжбюджетних трансфертів та обсяги закріплених доходів місцевих бюджетів;
- 3) обсяги нормативних бюджетних видатків;
- 4) обсяги видатків, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів.

16. У які терміни після опублікування Закону про Державний бюджет України, рішень про місцеві бюджети до головних розпорядників доводять лімітні довідки про бюджетні асигнування:

1) 1 тиждень;	3) 3 тижні;
2) 2 тижні;	4) 1 місяць.

17. У які терміни після одержання лімітних довідок головні розпорядники подають уточнені проекти зведених кошторисів:

1) 1 тиждень;	3) 3 тижні;
2) 2 тижні;	4) 1 місяць.

18. У який термін після затвердження розписів відповідних бюджетів повинен бути затверджений кошторис:

1) 10 календарних днів;	3) 25 календарних днів;
2) 20 календарних днів;	4) 30 календарних днів.

19. Кошториси підписуються:

- 1) керівником установи;
- 2) керівником централізованої бухгалтерії;
- 3) керівником фінансового відділу;
- 4) керівником відділу кадрів.

20. До власних надходжень бюджетних установ зараховують:

- 1) плата за послуги, що надаються бюджетними установами;
- 2) квартирна плата за гуртожиток;
- 3) кошти, які отримують бюджетні установи від реалізації будівель;
- 4) доходи та видатки від провадження господарської діяльності госпрозрахункових підрозділів зі статусом юридичної особи.

21. Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення включають:

- 1) виплату пенсій і допомоги, допомогу сім'ям з дітьми, інші види соціальної допомоги, програми соціального захисту неповнолітніх та ін..;
- 2) фінансування освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, засобів масової інформації;
- 3) фінансування загальноосвітніх шкіл, шкіл-інтернатів, дитячих дошкільних закладів, професійно-технічних училищ, закладів післядипломної освіти;
- 4) фінансування театрів, музеїв, бібліотек, клубів, заповідників.

22. Визначте джерело фінансування видатків на виплату пенсій військовослужбовцям рядового, сержантського та старшинського складу строкової служби:

- 1) Державний бюджет України;
- 2) місцеві бюджети.

23. Джерела державного фінансування видатків на освіту є:

- 1) бюджетні асигнування; виручка від реалізації продукції та послуг; кошти населення;
- 2) кошти заохочувальних фондів підприємств та організацій;
- 3) кошти колективних і кооперативних підприємств та громадських організацій.

24. Держава забезпечує бюджетні асигнування на освіту в розмірі:

- 1) не меншому 2% від національного доходу;
- 2) не меншому 5% від національного доходу;
- 3) не меншому 10% від національного доходу;
- 4) не меншому 12% від національного доходу.

25. Визначте джерело фінансування на утримання вищих навчальних закладів, заснованих на державній формі власності, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій (за переліком, затвердженим КМУ):

- 1) Державний бюджет України;
- 2) місцеві бюджети.

26. Які показники покладено в основу складання кошторису загальноосвітньої школи?

- 1) кількість класів;
- 2) кількість класів та контингент учнів;
- 3) кількість класів, контингент учнів, число педагогічних ставок;
- 4) кількість класів, контингент учнів, число годин за навчальним планом;
- 5) контингент учнів, число педагогічних ставок.

27. Розміри бюджетних призначень на підготовку фахівців з вищою освітою визначаються:

- 1) у Законі про Державний бюджет України;
- 2) у рішеннях про місцеві бюджети.

28. Фінансування за рахунок видатків Державного бюджету України підготовки фахівців з вищою освітою у вищих навчальних закладах державної форми власності III і IV рівнів акредитації здійснюється в таких обсягах:

- 1) на кожні 10 тисяч населення навчання не менше як 100 студентів;
- 2) на кожні 10 тисяч населення навчання не менше як 150 студентів;
- 3) на кожні 10 тисяч населення навчання не менше як 180 студентів;
- 4) на кожні 10 тисяч населення навчання не менше як 200 студентів.

29. Джерела державного фінансування видатків на освіту є:

- 1) бюджетні асигнування; виручка від реалізації продукції та послуг; кошти населення;
- 2) кошти заохочувальних фондів підприємств та організацій;
- 3) кошти колективних і кооперативних підприємств та громадських організацій.

30. Джерелом фінансування наукових досліджень в Україні є:

- 1) бюджет та спеціальні фонди;
- 2) кошти замовників досліджень;
- 3) Державний інноваційний фонд;
- 4) 1 і 2.

31. Держава гарантує бюджетні асигнування на розвиток культури в розмірі:

- 1) не меншому 2% від національного доходу;
- 2) не меншому 5% від національного доходу;
- 3) не меншому 8% від національного доходу;
- 4) не меншому 10% від національного доходу.

32. Який показник лежить в основі складання кошторису бібліотеки?

- 1) кількість відвідувань читального залу;
- 2) обсяг бібліотечних фондів;
- 3) кількість посад;
- 4) загальна кількість відвідувачів на рік;
- 5) середня вартість книг у читальному залі.

33. Визначте джерело фінансування національних театрів, національних філармоній за переліком, затвердженим КМУ:

- 1) Державний бюджет України;
- 2) місцеві бюджети.

34. Яким чином визначається обсяг державної дотації театру?

- 1) виходячи з потреб утримання установи;
- 2) у розмірі витрат, що не покриваються власними доходами;
- 3) виходячи з кількості місць і витрат на постанову;
- 4) у розмірі кошторису;
- 5) згідно з розрахованими нормативами на розвиток соціально-культурної сфери країни.

35. Визначте джерело фінансування на утримання міських палаців культури:

- 1) Державний бюджет України;
- 2) місцеві бюджети.

36. Який показник лежить в основі визначення чисельності працівників музею?

- 1) загальна площа музею;
- 2) норматив музейних фондів;
- 3) розмір кошторису;
- 4) норматив середньостатистичного відвідування;
- 5) кількість днів функціонування музею (на місяць).

37. За рахунок коштів яких бюджетів здійснюється фінансування спорту вищих досягнень:

- 1) Державного бюджету України;
- 2) місцевих бюджетів.

38. За рахунок коштів яких бюджетів здійснюється фінансування державних програм з інвалідного спорту:

- 1) Державного бюджету України;
- 2) місцевих бюджетів.

39. Які види грошових ресурсів держави використовуються для фінансування видатків медичних установ держави?

- 1) бюджетні асигнування; кошти населення;
- 2) прибуток підприємства;
- 3) кредити банку;
- 4) частина коштів заохочувальних фондів підприємств та організацій.

40. Визначте джерело фінансування на утримання госпіталів для інвалідів Великої Вітчизняної війни згідно з переліком, затвердженим КМУ:

- 1) Державний бюджет України;
- 2) місцеві бюджети.

41. Визначте джерело фінансування на утримання пологових будинків, що знаходяться на території міст районного значення:

- 1) Державний бюджет України;
- 2) місцеві бюджети.

42. Визначте джерело фінансування на утримання фельдшерсько-акушерського пункту, що знаходиться на території села:

- 1) Державний бюджет України;
- 2) місцеві бюджети.

43. Які показники покладено в основу складання кошторису видатків лікарень?

- 1) рівень захворюваності в районі;
- 2) число лікарських ліжок;
- 3) кількість ліжок і ліжко-днів;
- 4) структура штатного персоналу;
- 5) число днів функціонування ліжка кожного профілю.

44. Які показники покладено в основу складання кошторису

амбулаторно-поліклінічного закладу?

- 1) число лікарських посад;
- 2) кількість лікарських відвідувань;
- 3) число працівників закладу;
- 4) контингент медичного персоналу;
- 5) чисельність населення в районі діяльності закладу;
- 6) рівень захворюваності в районі.

45. До видатків бюджету на управління належать:

- 1) державне управління, культура і мистецтво, правоохоронна діяльність і забезпечення безпеки держави;
- 2) засоби масової інформації;
- 3) державне управління, міжнародна діяльність, правоохоронна діяльність і забезпечення безпеки держави;
- 4) поповнення державних запасів і резервів;
- 5) правоохоронна діяльність і забезпечення безпеки держави, купівля озброєння та військової техніки;
- 6) купівля озброєння і військової техніки.

46. Найбільшу питому вагу у складі видатків влади і управління займають:

1) кошти на оплату праці;	3) оплата комунальних та
2) видатки на відрядження;	транспортних послуг.

47. У яких гарантованих обсягах здійснюється фінансування потреб оборони за рахунок Державного бюджету України:

- 1) не менше 1% від запланованого обсягу ВВП;
- 2) не менше 2% від запланованого обсягу ВВП;
- 3) не менше 3% від запланованого обсягу ВВП;
- 4) не менше 4% від запланованого обсягу ВВП.

48. За рахунок коштів яких бюджетів здійснюється фінансування підрозділів міліції:

1) Державного бюджету України;	2) місцевих бюджетів.

49. За рахунок коштів Державного бюджету України здійснюється фінансування таких видатків на утримання СБУ:

- 1) грошове забезпечення військовослужбовців;
- 2) підготовка кадрів;
- 3) підвищення кваліфікації працівників;
- 4) загальнообов'язкове страхування військовослужбовців.

50. Визначте джерело фінансування видатків, пов'язаних з поверненням в Україну кримськотатарського народу, незаконно депортованого з України

1) Державний бюджет України;	2) місцеві бюджети.

Тема 7. ПРАВОВІ ОСНОВИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ГРОШОВОГО ОБОРОТУ І ВАЛЮТНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

1. Назвіть базові банківські операції:

1) активні та пасивні;	3) вкладні, кредитні та
2) розрахункові та комісійні;	розрахункові.

2. Об'єктами банківських правовідносин є:

- 1) фінансові інструменти;
- 2) лише грошові кошти в готівковій та безготівковій формі;
- 3) лише грошові кошти в безготівковій формі.

3. Обставинами виникнення банківських правовідносин є:

- 1) адміністративні акти;
- 2) договори та угоди між фінансово-кредитними установами;
- 3) договори та угоди між фінансово-кредитними установами та їх клієнтами;
- 4) 1, 2 і 3.

4. Банківська система має:

1) три рівні;	4) чотири рівні.
2) два рівні;	

5. Вкажіть найповніший перелік видів платіжних систем:

- 1) міжбанківські, внутрішньобанківські, масові, державні;
- 2) внутрішньобанківські, державні, масові;
- 3) міжнародні, міжбанківські, масові, внутрішньобанківські.

6. Види банківських рахунків:

1) поточні та з спеціальними
режимами використання;	2) депозитні та кредитні;
	3) поточні та бюджетні.

7. Рахунки лоро відкриваються:

- 1) банком своїм банками-кореспондентам;
- 2) у банках-кореспондентах даній банківській установі.

8. Рахунки типу "Н" відкриваються:

- 1) представництвам та установам, міжнародним організаціям, що не займається підприємницькою діяльністю в Україні;
- 2) постійним представництвам іноземних компаній, фірм, міжнародних організацій, які здійснюють підприємницьку діяльність нерезидента на території України.

9. До платіжних інструментів згідно з чинним законодавством відносять:

1) платіжні доручення;	5) меморіальні ордери;
2) платіжні вимоги-доручення;	6) акредитиви;
3) платіжні вимоги;	7) всі зазначені.
4) розрахункові чеки;	

10. Вкажіть найповніший перелік учасників валютних операцій:

- 1) центральний банк держави, банківські установи; валютні біржі, вітчизняні підприємства та установи, фізичні особи, валютні брокерські фірми;
- 2) центральний банк держави, банківські установи, вітчизняні та зарубіжні підприємства та установи, фізичні особи;
- 3) центральний банк держави, валютні біржі, банківські установи, вітчизняні та зарубіжні підприємства та установи, фізичні особи, валютні брокерські фірми.

11. Залежно від тривалості дії ліцензій, характеру та тривалості

валютних операцій можуть видаватися:

1) лише генеральні ліцензії;	3) генеральні та індивідуальні ліцензії.
2) лише індивідуальні ліцензії;	

12. Валютна політика - це:

- 1) сукупність заходів, що здійснюються у сфері міжнародних економічних відносин;
- 2) сукупність заходів з метою регулювання грошово-кредитної системи;
- 3) сукупність заходів з метою регулювання платіжної системи країни.

13. Вкажіть повний перелік форм та методів валютної політики:

- 1) валютні обмеження, зміна паритетів валют, регулювання ступеня конвертованості валюти, режим валютного курсу, дисконтна та девізна політика;
- 2) валютні обмеження, девальвація та ревальвація, регулювання ступеня конвертованості валюти, дисконтна та девізна політика;
- 3) валютні обмеження, зміна паритетів валют, регулювання ступеня конвертованості валюти, режим валютного курсу, валютні інтервенції, девальвація та ревальвація.

14. Які виключні повноваження в сфері валютного регулювання має Національний банк України:

- 1) забезпечує формування і виступає розпорядником Державного валютного фонду України;
- 2) складає платіжний баланс України;
- 3) нагромаджує, зберігає й використовує резерви валютних цінностей для здійснення валютної політики.

15. Який суб'єкт фінансового управління в Україні не здійснює валютний контроль:

- 1) Кабінет Міністрів України;
- 2) Національний банк України;
- 3) уповноважені банки;
- 4) Рахункова палата України.

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студентів при вивченні навчальної дисципліни включає самостійну роботу, що забезпечує підготовку до аудиторних занять та пошуково-аналітичну роботу (по опрацюванню нормативно-правових актів).

Аудиторна самостійна робота передбачає виконання тестів на навчальних заняттях.

Самостійна поза аудиторна робота охоплює:

- підготовка до лекцій та практичних занять;
- опрацювання лекційного матеріалу;
- робота з літературою;
- підготовка тез та рефератів за проблемною тематикою;
- підготовка до розв'язання тестів;.

Самостійна робота з літературою сприяє формуванню у студента аналітичного мислення, формуванню власного погляду щодо різних фінансових проблем, навчає його робити обґрунтовані висновки й пропозиції під час вирішення актуальних питань фінансового права.

Формуванню власного погляду студента, виробленню у нього критичного підходу у процесі аналізу фінансових проблем сприятиме вивчення питань, що мають дискусійний характер.

Ознайомлення студентів з актуальними публікаціями є корисним у формуванні власного світогляду на ті події, які відбуваються у сфері, що регламентована фінансовим правом.

У роботі над навчальним матеріалом дуже важливим є вміння студента самостійно опрацьовувати нормативні джерела з будь-якого проблемного питання фінансового права.

Десять правил самоорганізації уваги під час засвоєння навчального матеріалу

Правило перше. Заздалегідь плануйте свій час так, щоб у процесі занять ніщо не відвертало Вашої уваги (візити товаришів, телефонні дзвінки тощо).

Правило друге. Стаючи до праці, заздалегідь організуйте своє робоче місце (звичайно, воно має бути належно обладнане).

Правило третє. Розпочинаючи заняття, максимально мобілізуйте свою волю, намагайтеся не думати про те, що було перед цим предметом Ваших роздумів. Попередньо перегляньте матеріал завдання, складіть план майбутньої роботи.

Правило четверте. Стійкість уваги багато в чому залежить від того, наскільки добре Ви розумієте матеріал, який вивчаєте (розуміння значною мірою ґрунтується на знанні попередніх розділів програми). Через те, розпочинаючи вивчати нову тему, перегляньте попередній розділ, погортайте конспект. Якщо цей матеріал з якоїсь причини Ви не вивчали, починайте з ліквідації наявних прогалин.

Правило п'яте. Якщо зосередженню на навчальному матеріалі заважають хвилювання, тривога у зв'язку з наступним екзаменом, сторонні

думки тощо, займіться конспектуванням (записами). Ця безперервна практична дія запобігає частому і тривалому відвертанню уваги від змісту навчального матеріалу. Приблизно такий самий ефект дає читання тексту вголос. Після того, як Ви зосередилися на матеріалі, його можна знову читати «про себе».

Правило шосте. Читайте новий матеріал так, щоб глибоко усвідомлювати його. Водночас треба пам'ятати, що надто повільний темп сприяє частим відвертанням уваги на сторонні об'єкти.

Правило сьоме. Чергуйте читання з обмірковуванням і переказуванням, розв'язанням задач, наведенням власних прикладів, оскільки це запобігає появі психологічного стану монотонності, коли стійкість уваги різко знижується. Зміна навчальних предметів під час виконання домашніх завдань також сприяє збереженню стійкої уваги. Однак не слід часто вдаватися до таких змін, бо це спричиняє зайву метушню, поверхове сприймання навчального матеріалу.

Правило восьме. Контролюйте, стримуйте мимовільні переключення уваги на сторонні об'єкти, зумовлені дією як зовнішніх подразників (грюкання дверей, звуки автомобільного клаксона, чийсь голоси, що линує через відчинене вікно, тощо), так і внутрішніх стимулів (мисленнєві асоціації). Усвідомивши, що відбувається мимовільне переключення уваги, прагніть вольовим зусиллям відповідно її спрямувати.

Правило дев'яте. Якщо в процесі читання Ви несподівано усвідомили, що на певний час «відключилися», примусьте себе відразу повернутися на те місце, де відбулося відвертання уваги. Визначити його легко: весь попередній текст під час повторного читання сприйматиметься як незнайомий. Звісно, читати без таких повернень означало б даремно витрачати час, займатися самообманом. Такі обов'язкові повернення не тільки забезпечать засвоєння навчального матеріалу, а й сприятимуть підвищенню загальної стійкості уваги.

Правило десяте. Пам'ятайте про гігієну розумової праці, нормальне освітлення і температуру повітря, про регулярні перерви, під час яких корисно виконати кілька гімнастичних вправ.

ПРАВИЛА КОНСПЕКТУВАННЯ ЛЕКЦІЇ

Навіщо ходити на лекції?

Студент, який поважає себе і свій час, відвідує лекції викладачів. Навіщо це робити, адже можна прочитати підручник, узяти конспекти в старшокурсників або відшукати необхідну інформацію в Інтернеті? Дійсно, самостійною навчальною роботою багато чого можна досягнути (так, наприклад, навчаються студенти заочної форми навчання або екстернату, дехто зі стаціонару одержує право на вільне відвідування лекцій). Проте є бодай чотири причини, через які варто відвідувати лекції.

1. *Безпосереднє спілкування* з викладачем – людиною, захопленою своєю справою, фахівцем, яскравою і цікавою особистістю, яку важко чимось замінити (людина легше і краще засвоює інформацію при безпосередньому спілкуванні з іншими).

2. *Можливість ставити запитання*, що інтенсифікує думку і сприяє кращому засвоєнню інформації. Питання допоможуть розібратися в тому, що

викладає лектор; пов'язати нове з тим, що Вам уже відомо з цієї теми з попередніх лекцій, прочитаних книг і наукових статей. У питаннях немає нічого соромного, а якщо вони з'явилися, потрібно запитувати, бо обсяг незасвоєного матеріалу тільки зростатиме. Запишіть питання заздалегідь і поставте їх наприкінці лекції або після неї.

3. Основні орієнтири. На лекції подається не весь матеріал, а найголовніші ідеї, які допомагають не потонути в морі інформації, зрозуміти мету вивчення і збагнути логічну послідовність викладу матеріалу. Засвоївши зміст лекції, студент зобов'язаний ще працювати й самостійно, вивчати першоджерела, які рекомендують для підготовки до семінарських занять. Але основою для розуміння буде все-таки лекція і написаний студентом конспект. Правильно складений конспект допомагає засвоїти 80% потрібної інформації.

4. Останні досягнення науки. Буває, що наявний підручник безнадійно застарів. Викладач, готуючись до лекції, враховує останні досягнення науки. У своєму виступі він презентує також результати власних наукових досліджень, веде наукову полеміку з іншими вченими, порівнює різні наукові підходи до вирішення проблеми, яка розглядається.

Чому конспектування змісту лекції допомагає запам'ятовуванню ?

Кращий спосіб зберегти інформацію – записати її. Однак, записуючи зміст лекції дослівно, студент майже не замислюється над текстом. Користі від цього небагато. Завдання студента на лекції – одночасно сприймати інформацію, аналізувати її, виокремлювати і скорочено конспектувати основну інформацію. Як свідчить практика і дослідження, все це можливо, якщо не прагнути вести дослівний запис. (Середня швидкість мови лектора – 125 слів на хвилину. Максимальна ж швидкість читання лекції, при якій «середній» студент здатний слухати і розуміти – 450 слів на хвилину). При правильному конспектуванні той самий зміст фіксується у свідомості чотири рази: по-перше, при самому слуханні; по-друге, коли виділяється головна думка; по-третє, коли формулюється фраза для узагальнення; по-четверте, під час запису. Матеріал запам'ятовується повніше, точніше і міцніше.

Що потрібно записувати?

Не слід намагатися записувати підряд усе, що говорить викладач. Навіть якщо Ви володієте стенографією, записувати всі висловлювання не потрібно, адже в будь-якому матеріалі (усному повідомленні або друкованому тексті) містяться головні і допоміжні відомості. Найважливішу інформацію (визначення, формулювання законів, теоретична аргументація, наукові принципи, основні факти та головні висновки) необхідно записувати. У лекції провідну думку повторюють або навіть диктують. Другорядна інформація (фактичне обґрунтування, приклади, описи дослідницьких методів і процедур, детальні характеристики окремих явищ, історичні відомості та ін.) потрібна для розуміння головної інформації. Завданням студента під час лекції є конспектування головної інформації при одночасному узагальненні і скороченні другорядної.

Як оформити конспект?

Конспект допомагає студентові не тільки краще засвоювати матеріал

лекції, а й ефективніше організувати подальшу самостійну роботу, гарно підготуватися до практичного і семінарського заняття або швидко повторити матеріал перед іспитом. Тому важливо вміти оформити конспект так, щоб при повторному його перегляді не довелося довго напружуватися, щоб пригадати основний зміст лекції.

Загальний вигляд. Конспект має читатися легко і швидко. Для цього треба використовувати зошит із широким форматом сторінок, вести записи досить великими літерами. Головну інформацію варто виділяти в окремі абзаци, фіксуючи її більшими літерами або кольоровим чорнилом, а підпорядкованість тем і заголовків – за допомогою відступів. Основні питання доцільно пронумерувати римськими цифрами, а структурні підпункти – арабськими або буквами. Для зручності читання конспекту на сторінці має міститися не більше семи пунктів.

Поля. У конспекті треба мати широкі береги для заміток. Буває доцільно використовувати для конспекту тільки один бік аркуша, а на іншому записувати під час самої лекції або в процесі самостійної роботи доповнення, уточнення, цитати з першоджерел, бібліографічні поклики, власні думки, запитання тощо.

Умовні позначки. Для пришвидшення запису тексту можна розробити власні умовні позначки. Тільки не треба придумувати їх занадто багато, аби самому легко було потім розібратися з цими скороченнями. Умовні позначки використовують для слів, які часто є в лекції (наприклад, «розвиток», «особистість», «суб'єкт», «психологія», «викладач», «студент» та ін.). Найпростішими є такі прийоми скорочення: гіперабревіатура термінів (початкова буква обводиться лінією, наприклад, @), кванторизація (перевертання початкової букви), ієрогліфіка і піктографія (©, \$, (\$). Під час конспектування лекції з психології можна, наприклад, користуватися як спеціальними знаками (4^y - «психологія», «психологічний»; S - «суб'єкт», O - «студент» та ін.), так і загальноновживаними математичними і логічними символами (> — «більше», < — «менше», = — «дорівнює», t — «час», «період» тощо). Довгі слова можна скорочувати, однак це стосується лише тих слів, які легко впізнаються. В енциклопедичних виданнях прийнято таке скорочення: предмет або явище, які названі повністю в заголовку довідкової статті, у тексті позначають початковими буквами. Так можна робити і при конспектуванні лекції, не забуваючи повністю записати термін при першому його згадуванні в тексті.

Намагайтеся менше використовувати на лекціях диктофони, оскільки, коли пізніше доведеться переписувати лекцію (а з голосу дуже важко готуватися до відповідальних іспитів), буде важко «декодувати» збережений голос викладача. Крім цього, диктофони часто відвертають увагу лектора, бо йому може здаватися, що студент на занятті пасивний, просто сидить, а за нього нібито «працює» техніка. Все це негативно позначається на якості самої лекції.

Під час лекції під рукою треба мати фломастери, маркери, кольорові ручки й олівці, щоб виділяти рубрики, важливу інформацію, відповідність частин тексту тощо.

КОНСПЕКТУВАННЯ ПЕРШОДЖЕРЕЛ

Конспект — це стислий письмовий виклад найбільш істотного в змісті першоджерела, тобто добір найважливіших і найхарактерніших теоретичних положень і фактів.

Для прикладу наведемо таку класифікацію конспектів першоджерела:

План-конспект – під час створення такого конспекту спочатку пишеться план тексту, потім на окремі пункти плану «нарошують» коментарі. Це можуть бути цитати або вільно викладений текст.

Тематичний конспект – такий конспект є коротким викладом певної теми, яка розкривається за декількома джерелами.

Текстуальний конспект – цей конспект є монтажем цитат.

Вільний конспект – такий вид конспекту містить у собі і цитати, і власні формулювання.

Як складати конспект першоджерела?

Для прикладу наведемо такий *алгоритм розробки конспекту*:

1. Визначте для себе мету складання конспекту (для виступу на семінарському занятті, збір матеріалу для реферату або курсової, дипломної роботи, збереження цікавої інформації для самоосвіти та ін.)

2. Перед конспектуванням обов'язково запишіть згідно зі стандартами до оформлення бібліографії точну назву джерела (автор, назва, часопис (збірник), рік, номер, видавництво, кількість сторінок) – це свідчить про Вашу наукову культуру, а інформація може знадобитися Вам у подальшому.

3. Перш ніж конспектувати, треба уважно прочитати весь текст першоджерела та усвідомити його (поділити на основні логічні частини, виділити головні думки, провідні ідеї, висновки). Корисно також відзначити незрозумілі або складні місця тексту, щоб повторно повернутися до них для остаточного усвідомлення і з'ясування (повторне читання, використання лекційного матеріалу або консультація з викладачем).

4. Точно, правильно передати думки автора у вигляді тез, короткого викладу своїми словами або цитат. Можна використовувати такі способи цитування: а) виклад змісту першоджерела словами автора, які беруться в лапки з обов'язковою вказівкою сторінки оригіналу; б) передача змісту першоджерела своїми словами, а цитата може бути частиною фрази або речення. Якщо цитата наводиться не повністю, то замість пропущеної частини ставиться три крапки.

5. При потребі в конспект можна включити як основні положення і висновки, так і їхнє обґрунтування, конкретні факти і приклади (без детального опису).

6. Задля лаконічного викладу матеріалу, що забезпечить краще сприйняття тексту конспекту, виписувати тільки головні поняття і фрази, окремі слова можна скорочувати, використовувати умовні позначки, замість окремих цитат лише зробити посилання на відповідну сторінку в джерелі. Для полегшення читання конспекту, розташовуйте абзаци «сходінками» відповідно пунктів і підпунктів плану, підкреслюйте, виділяйте різним кольором тощо.

7. Важливий не тільки результат конспектування, а й сам процес, що дисциплінує мислення студента, сприяє міцнішому закріпленню і кращому запам'ятовуванню матеріалу. У зв'язку з цим складайте конспект самостійно, творчо та з бажанням дізнатися щось нове.

Як самостійно працювати з навчальним текстом

Розуміння нового навчального (наукового) тексту – складний процес, у результаті якого студент оволодіває новими науковими поняттями або поглиблює і розширює зміст уже засвоєних. Розглянемо низку послідовних етапів засвоєння навчального тексту, дотримання яких прискорить і поглибить його розуміння.

Перший етап – орієнтувальне читання, тобто швидкий перегляд заголовків, а також фраз, виділених курсивом або жирним шрифтом. Основна мета – скласти загальне уявлення про зміст розділу. Заголовки окремих параграфів і розділів звичайно дають уявлення про тему викладу, іноді стисло формулюють його основну ідею. Слова і фрази, набрані курсивом або виділені жирним шрифтом, є або спеціальними науковими термінами, або головними поняттями і думками. В обох випадках ці зовнішні орієнтири допомагають зрозуміти загальну змістову структуру тексту, його характер і мету.

На етапі орієнтувального читання можуть постати певні проблеми щодо раніше опанованого матеріалу, без вирішення яких не можна розібратися з тексті. Це слід зробити на наступному етапі.

Другий етап – повільне вдумливе читання тексту. Мета – поглиблене розуміння матеріалу, з'ясування нових понять і фактів, об'єднання їх у систему, усвідомлення основного змісту тексту в єдності його головних логічних елементів (першооснови, наслідків, доведень тощо). Важливим орієнтиром для розуміння є абзаци, які позначають початок чергового змістового фрагмента викладу. Звичайно вони починаються фразою, що має характер загального положення, яке обґрунтовуватиметься або конкретизуватиметься в подальшому тексті.

Особливо слід підкреслити значення детального ознайомлення з ілюстрованим матеріалом у тексті (рисунками, кресленнями, діаграмами, таблицями тощо). Адже графічний матеріал зазвичай передає квінтесенцію викладу, тобто найсуттєвіші його елементи. Креслення, рисунки допомагають краще зрозуміти будову об'єкта, що вивчається, чіткіше уявити його просторове положення.

Наступний етап – доопрацювання прочитаного. Він полягає в усвідомленні матеріалу. Студентові треба відповісти на такі запитання: Що в новому матеріалі йому хоча б частково відоме, а що повністю є новим? Із чим можна порівняти описане явище? Які є схожі і відмінні особливості в порівнюваних предметах або явищах? У чому полягатиме головний висновок? Як практично можна застосувати цю закономірність? Студент прагне пригадати аналогічні явища або, навпаки, протилежні тим, які вивчає, переосмислити свої життєві спостереження, знайти зв'язок з матеріалом з інших навчальних предметів тощо.

Отже, центральною розумовою операцією на цьому етапі є порівняння.

Прикінцевий етап – переробка засвоєних знань, тобто їхнє застосування під час розв'язання практичних завдань (конструювання, винахідництво, виконання інших творчих робіт).

Підготовка та презентація реферату

Підготовку до написання реферату починають з вибору теми. Студентам надається право самостійно вибрати тему, а також запропонувати свою тему. У такому разі вибрана тема має бути узгоджена з викладачем.

Літературні джерела студент підбирає самостійно. Роботу з літературою потрібно починати зі складання повного списку книг, статей, нормативних документів з обов'язковим посиланням на джерело.

Зміст роботи треба викладати стисло, лаконічно, не припускаючи повторень та непотрібних відступів від теми.

Текст реферату має бути написаний чітким, розбірливим почерком без пропусків та скорочень слів або надрукований на машинці чи набраний на комп'ютері. Загальний обсяг — не більше семи сторінок. Текст роботи слід писати тільки на одній сторінці стандартного аркуша та розміщувати таким чином, щоб залишалися поля по 25 мм з кожного боку. Номери сторінок проставляються у верхньому правому кутку або посередині сторінки згори чи знизу. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться. Наприкінці реферату оформляють список використаної літератури.

Презентація реферату проходить на практичному занятті, де розглядається дана тема. Доповідь з реферату не повинна перевищувати 7—10 хв.

Підготовка міні-лекцій з проблемних питань

Міні-лекція — це доповідь протягом 8—10 хвилин. Доповідь складається з: *аналізу* проблеми, явища чи суперечності; *висновку*.

Аналіз проблеми містить виклад суті явища, поточного стану справ та його оцінку. Особливістю опису є те, що в ньому не потрібно наводити навчальний матеріал, який студенти окремо вивчають на заняттях (визначення термінів, переліки функцій, класифікацій чи принципів тощо), крім випадків, коли у визначеннях чи класифікаціях і міститься проблема, що є темою міні-лекції. Аналіз проблеми займає до 6-ти хвилин міні-лекції.

Висновок містить (якщо можливо) пропозиції щодо вирішення проблеми. У ньому доповідач використовує як власне обґрунтування проблеми, так і думку фахівців.

Критеріями оцінки міні-лекції є її змістовність, структурованість, зрозумілість і лаконічність.

Питання для міні-лекції студент може вибрати з відповідного переліку або запропонувати власну тему, узгодивши її з викладачем.

Письмове оформлення міні-лекції не обов'язкове. Під час доповіді можна користуватися зібраними матеріалами.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Фінансова діяльність держави

1. Ознайомитися з матеріалом по темі, наведеному в навчальній літературі.

2. Скласти опорний конспект матеріалу.

3. Скласти кросворд з основних термінів.

4. Зробити аналіз існуючих точок зору щодо питання сутності і функцій фінансів.

5. Скласти схему фінансової системи України, обґрунтувати її склад і взаємозв'язок окремих сфер, ланок і елементів.

6. Спираючись на директивні документи, розкрити:

- Законодавчі і правові засади, що регламентують механізм функціонування окремих фінансових органів і інститутів управління фінансами в Україні. Складіть відповідну таблицю, де вкажіть назву документу, яку сферу регламентує і дату його прийняття.

7. Скласти логіко-структурні схеми:

- Методи фінансової діяльності;

- Склад органів та інститутів, які здійснюють управління фінансовою системою України: напрями їх діяльності;

- Організаційна структура фінансової системи, у якій буде відображена сукупність фінансових органів та інститутів, що причетні до управління фінансами в Україні;

8. Підготувати реферат за темою:

- Напрями використання фінансових ресурсів у державі.

- Організаційно-правове забезпечення управління фінансами України.

- Фінансова діяльність держави та фінансове право в сучасний період.

9. Підготуватись до дискусії:

- Визначення сутності фінансів авторами різних навчальних посібників і монографій (*Василик О. Д. Державні фінанси України. — К., 1997; Василик О. Д. Теорія фінансів. — К., 2000; Єпіфанов А. О., Сало І. І., Д'яконова І. І. Бюджет і фінансова політика України. — К., 1997; Финансы / Под ред. В. М. Родионовой. — М., 1995; Суторміна В. М., Федосов В. М., Рязанова Н. С. Фінанси зарубіжних корпорацій. — К., 1993 та ін.*)

- Фінансова політика України на сучасному етапі економічного розвитку. Проблеми організації фінансових відносин. Негативні явища у фінансовій політиці України, причини їх виникнення і можливі варіанти дій щодо їх недопущення.

Тема 2. Предмет, метод, джерела та система фінансового права

1. Ознайомитися з матеріалом по темі, наведеному в навчальній літературі.

2. Скласти опорний конспект матеріалу.

3. Скласти кросворд з основних термінів.

4. Користуючись нормативно-правовими актами визначте предмет та особливості окремих галузей права: конституційного, адміністративного, цивільного, господарського, кримінального.

5. Скласти логіко-структурні схеми:

- Система фінансового права;
- Ієрархія фінансового законодавства;
- Класифікація фінансово-правових актів за юридичними властивостями та органами створення;
- Класифікація фінансово-правових норм;
- Структура та класифікація фінансових правовідносин;
- Правосуб'єктність;
- Юридичний факт.

6. Підготувати реферат за темою:

- Система фінансового права.

Тема 3. Правові засади організації фінансового контролю в Україні

1. Ознайомитися з матеріалом по темі, наведеному в навчальній літературі та нормативно правових актах.

2. Скласти опорний конспект матеріалу.

3. Скласти кросворд з основних термінів.

4. Побудувати логіко-структурну схему:

- Форми фінансового контролю;
- Ревізії.
- Аудит.

5. Підготувати реферат за темою:

- Фінансовий контроль у системі законодавчої влади України.
- Фінансовий контроль у системі виконавчої влади України.
- Напрями вдосконалення державного фінансового контролю в Україні.
- Загрози фінансовій безпеці держави: юридичний зміст та правовий аналіз;
- Роль Міністерства фінансів України у забезпеченні контролю за рухом фінансових ресурсів держави;
- Законність як основний принцип діяльності органів фінансового контролю;
- Фінансові санкції в якості засобів «виховання» порушників фінансової дисципліни.

Тема 4. Правовий режим державних і місцевих коштів

1. Ознайомитися з матеріалом по темі, наведеному в навчальній літературі та нормативно-правових актах.

2. Скласти опорний конспект матеріалу.

3. Скласти кросворд з основних термінів.

4. Побудувати логіко-структурні схеми:

- Класифікація нормативно-правових актів, що регулюють бюджетні правовідносини;

- Бюджетна система України;
- Доходи бюджету;
- Видатки бюджету;
- Фінансування бюджету та борг.

5. Скласти анотацію до наукової статті по темі і зробити відповідні висновки по ній.

6. Підготувати реферат за темою:

- Фіскальне право в законодавчому руслі.
- Особливості бюджетного забезпечення функцій держави у контексті положень чинного законодавства.
- Правові аспекти формування державного бюджету України.
- Удосконалення бюджетних взаємовідносин.
- Визначення поняття «видатки бюджету» в теорії фінансового права та законодавстві України.
- Бюджетний контроль: поняття і сутність.
- Аспекти відповідальності за порушення бюджетного законодавства.

Тема 5. Правове регулювання державних доходів

1. Ознайомитися з матеріалом по темі, наведеному в навчальній літературі та нормативно-правових актах.

2. Скласти опорний конспект матеріалу.

3. Скласти кросворд з основних термінів.

4. Скласти логіко-структурні схеми:

- Державні доходи, доходи бюджету, доходи Державного бюджету – зміст, структура та особливості;
- Класифікація податків і зборів;
- Система податкового законодавства;
- Класифікація податкових правопорушень;
- Класифікація санкцій за податкові правопорушення;
- Класифікація державного кредиту;
- Складові та структура державного боргу;
- Система страхових відносин, що регулюється фінансово-правовими нормативами;
- Система державних органів, які здійснюють регулювання страхової діяльності в Україні.

5. Користуючись текстом податкового закону, визначте елементи конкретного податку. Складіть відповідну таблицю із зазначенням місця в першоджерелі.

6. Підготувати реферат за темою:

- Податкова політика України на сучасному етапі.
- Порівняльний аналіз податкової системи України та зарубіжних країн.
- Шляхи реформування податкової системи України на сучасному етапі.
- Податок як правова категорія: проблеми дефініції.
- Оподаткування – найголовніший посередній метод державного регулювання

підприємництва.

- Компромiс як прiоритетний напрям податкової полiтики.
- Мiсце податкового права в системi права.
- Змiст та класифiкацiя принципiв у податковому правi.
- Адаптацiя податкового законодавства України до законодавства ЄС – невід’ємна частина європейської iнтеграцiї.
- Порядок и принципи побудови системи оподаткування в Україні.
- Мiсце i роль державної податкової служби в системi управлiння.
- Податковий обов’язок: змiст., структура, засоби забезпечення.
- Податкове представництво: змiст i види.
- Мiсцевi податки i збори та їх особливостi. Свiтовий та український досвiд встановлення i справляння мiсцевих податкiв.
- Податкове планування: принципи i методи.
- Правове регулювання фiнансових послуг: порiвняльний аналіз вiдповiдного законодавства України та Європейського Союзу.
- Поняття страхування з позицiй фiнансового права
- Iсторико-правовий аналіз передумов виникнення страхування.
- Проблемні питання удосконалення законодавства у сферi страхування.
- Iмплементация норм мiжнародного страхового права в нацiональне законодавство.

7. Підготуватись до дискусії:

- Поняття "податок" з сутнісної (економічної) та юридичної точки зору. Проблеми його визначення в вітчизняного законодавстві.

Тема 6. Правове регулювання державних видатків та бюджетного фінансування в Україні

1. Ознайомитися з матеріалом по темі, наведеному в навчальній літературі та нормативно-правових актах.

2. Скласти опорний конспект матеріалу.

3. Скласти кросворд з основних термінів.

4. Скласти анотацію до наукової статті по темі і зробити відповідні висновки по ній.

5. Скласти логіко-структурні схеми:

- Державні видатки;
- Класифікація фінансових планів стосовно фінансування державних видатків;
- Суб’єкти видаткових відносин;
- Ієрархія розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів;
- Склад бюджетної сфери.

Тема 7. Правові основи банківської діяльності, грошового обороту і валютних відносин в Україні

1. Ознайомитися з матеріалом по темі, наведеному в навчальній літературі та нормативно-правових актах.

2. Скласти опорний конспект матеріалу.

3. Скласти кросворд з основних термінів.

4. Скласти анотацію до наукової статті по темі і зробити відповідні висновки по ній.

5. Скласти логіко-структурні схеми:

- Банківська система України;
- Суб'єктний склад банківських правовідносин за рівнями;
- Банківське законодавство;
- Платіжні системи;
- Банківські рахунки в Україні;
- Валютні операції;
- Валютне регулювання.

Форми контролю за виконання самостійних завдань

Види самостійної роботи	Форма контролю
- підготовка до лекцій та практичних занять	- опитування, перевірка завдань практичного заняття
- опрацювання лекційного матеріалу	- опитування
- ознайомлення з матеріалом по темі	- опитування
- робота з літературою	- опитування
- складання опорного конспекту матеріалу	- перевірка опорного конспекту
- складання кросворду з основних термінів	- перевірка кросворду
- аналіз існуючих точок зору з певної проблеми	- опитування
- складання структурно-логічної схеми	- оцінювання структурно-логічної схеми
- складання таблиці з дослідженням певного явища	- оцінювання таблиці
- написання анотації по науковій статті	- перевірка анотації
- написання реферату	- перевірка реферату
- підготовка тез за проблемною тематикою	- перевірка тез
- підготовка до дискусії з проблемного питання	- проведення дискусії та оцінювання участі в ній
- виконання вправи або практичного завдання	- перевірка правильності виконання вправи або практичного завдання
- виконання індивідуальних завдань	- перевірка індивідуальних завдань
- підготовка до навчальних та контрольних тестів	- тестування
- підготовка та виконання завдань передбачених програмою практичної підготовки	- перевірка завдань

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дмитренко Е.С. Фінансове право України. Практикум. – К.: Атака, 2004. – 216 с.
2. Зюнкін А.Г. Фінансове право: Опорний конспект лекцій. – 3-е вид., доп. – К.: МАУП, 2003. – 158 с.
3. Капаєва Л.М., Лях М.С. Фінансове право: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 248 с.
4. Орлюк О.П. Фінансове право: Навч.посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 528 с.
5. Фінансове право України: Підручник. / За ред. М.П. Кучерявенка. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 320 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України : minfin.gov.ua.
2. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України: treasury.gov.ua.
3. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України: sts.gov.ua.
4. Офіційний веб-сайт Полтавської міської ради та виконавчого комітету м. Полтави : rada-poltava.gov.ua.
5. Офіційний веб-сайт Полтавської облдержадміністрації: adm-pl.gov.ua.
6. Офіційний веб-сайт Пенсійного фонду України: rfu.gov.ua.
7. Офіційний веб-сайт Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності України: fse.gov.ua.
8. Офіційний веб-сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України: social.org.ua.
9. Офіційний веб-сайт Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття: dcz.gov.ua.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. ПРОГРАМА КУРСУ	4
2. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ПОЧАТКОВОГО РІВНЯ ЗНАНЬ	12
3. ЗАВДАННЯ ТА ПИТАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	23
4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ПОТОЧНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ	42
5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	65
6 ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	72
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	78

Підп. до друку 1.09.2017. Формат 60х90 ¹/₁₆. Папір газетний.
Ум. друк. арк. 3,3. Обл.-вид.арк. 3,3. Тираж 30 пр. Зам. 13.
Гарнітура Times New Roman Cyr.

Друк – Редакційно-видавничий відділ Полтавської державної аграрної академії.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №2174 від 26.04.2005 р.
Адреса: 36003, м. Полтава, вул.. Сковороди, 1/3.

